

KAZINCZY FERENTZ

KUL-FOLDI

JÁTSZÓ SZÍNJE

ELSŐ KÖTETJENEK

ELSŐ DARABJA.

HAMLET,

SHAKESPEARE ES SCHRÖDER

UTÁN.

KASSAN,

ELLINGER JÁNOS

Kir. priv. Könyv-nyomtatónál.

1790.

H A M L E T

S Z O M O R Ú J A T É K.

VI. FEL-VONASBAN.

SHAKESPEARE MUNKÁJA,

úgy a' mint az, a' mi Játzó-színeinkre
léphet.

B

0. 6401

A-11308

Ezen első Kötet hátra lévő darabjai STELLA Göthének, és MISSZ SZARA SZAMPSZON Lesszingnek írásaiból vának véve. Majd midőn a' Nyomtató vélek el-készül, elibe fog tétetni Hamletnek az igazi Homlok-levél és Elöl-járó Beszéd is; 's akkor STELLA és MISSZ SZARA hasonloképpen meg-szaggatva fog árútatni, hogy a' ki most Hamletet meg-vezi, akkor a' meg-írt két darabot Hamlet nélkül is kaphassa. — A' második Kötetbe CLAVÍGO, Gotternek MEDEÁJA, és EMILIA GALOTTI mégyen.

Személyjei a' Játéknak.

A' DÁN KIRÁLY.

A' KIRÁLYNÉ, Hamletnek Anyja.

HAMLET, fija a' Királynénak és a' meghóltt Királynak, az új Király Testvérenek.

A' MEG-HÓLT T KIRÁLY LELKE.

OLDENHOLM, Belső-Tanátsos.

OPHELIA, Oldenholmnak Leánya.

LAERTES, Oldenholmnak fija.

* GÜLDENSTERN, Udvarnok.

* GUSZTÁV,

BERNFIELD,

ELLRICH,

FRENZOW,

Test-örzök.

* COMOEDIÁSOK.

UDVARI KOMORNYÍKOK.

ÖR-ÁLLÓ KATONASÁG.

A' Játék-piatz Helsingörben vagon, Dán Országnek Anya-városában.

H A M L E T

Dániai Király-fi.

ELSŐ FEL - VONÁS.

ELSŐ KI-JÖVETEL.

(Éjjeli setétség. A' Királyi Palota' grádits-alja.)

FRENZOW ört-áll ; és ELLRICH.

FRENZOW.

KI vagy? — Adj hát szót! — Allj-meg 's felelj, ki vagy?

ELLRICH. Sokáig éljen a' Király. *)

*) Ez vala az a' titkos szó, a' mellyről az ört-állók az el-menöket meg-esmerték ; a' Symbolum.

FRENZOW. Te vagy, Ellrich?

ELLRICH. Én vagyok.

FRENZOW. Ugyan pontban jössz.

ELLRICH. Tsak most ütötte-el a' tizenkettőt.

FRENZOW. Köszönöm, hogy nem késtél; olly kemény a' hideg, hogy egészen meg-meredtem belé.

ELLRICH. Tsendes öröd volt.

FRENZOW. Eggy egér sem motzant-meg.

ELLRICH. Hálá Istennek! Ha valahol öszve-akadsz Gusztávval meg' Bernfielddel, mondjad nekik, hogy várom, siessenek!

MASODIK KI-JÖVETEL.

GUSZTAV, BERNFIELD, és az előbbiek.

FRENZOW.

Nékem úgy tetszik, az ő kopogásokat halom. — Már itt vannak! — Hé! állj-meg, izólj, ki vagy?

GUSZTÁV. Hazafi.

BERNFIELD. 'S híve a' Dánia Királyjának.

FRENZOW. Én mégyek. Jó éjtszakát!

BERNFIELD. Isten hírével, jó Legény! — Ki állott a' helyjedre?

FRENZOW. Engem Ellrich váltott-fel. — Jó éjtszakát. (Megyen.)

HARMADIK KI-JÖVETEL.

GUSZTAV, BERNFIELD, ELLRICH.

BERNFIELD.

Ellrich!

ELLRICH. Te vagy az, Gusztáv.

GUSZTÁV. Én jó Legény.

BERNFIELD. Hát? láttad é megint az éjjel?

ELLRICH. Az éjjel semmit sem láttam.

BERNFIELD. Gusztáv azt mondja, hogy ez tsak káprázolat, 's nem akarja hinni, hogy valóságosan fel-jár az a' lélek, a' melyet mi már két ízben láttunk. Azért kértem, töltsé velünk az éjtszakát, hogy ha a' késértet az éjjel megint meg-jelen, engedjen igazságot szemeinknek, 's szólljon vele, ha kedve tartja.

GUSZTÁV. Jó, jó; meg-látjátok, meg nem jelen.

ELLRICH. Az el-múltt éjjel mikor éppen egyet ütött a' harang, én meg Bernfield . . .

BERNFIELD. Ha — nézd tsak, nézd — imhol jő.

NEGYEDIK KI-JÖVETEL.

A' KÉSERTET, az előbbieik.

ELLRICH:

Egészzen úgy mint tegnap! — mintha maga állana előttem az idvezültt Király.

BERNFIELD. Gusztáv, te tanúlt ember vagy, keféllj vele.

ELLRICH. Nem egészzen olyan é mint a' meghóltt Király? — Nézd-meg jól, Gusztáv!

GUSZTÁV. Egészzen olyan, szintén borzadok bámulásomban.

BERNFIELD. Szóllítsd-meg, Gusztáv.

GUSZTÁV. — — — — — Ki vagy te, a' ki ez éjjeli orában azt a' tiszeltt vitézi képet mered magadra venni, a' mellyben ez előtt kevéssel Daniának hatalmas Ura járt? — Szóllj! kényszerítelek az Egekre, szóllj!

BERNFIELD. Boffzankodik.

ELLRICH. Meg-fordúl — mégyen.

GUSZTÁV. (utánna lép 's kiált) Kényszerítelek az Egekre! állj-meg, szóllj.

(A' késértet el-tünik)

ÖTÖDIK KI-JÖVETEL.

GUSZTAV, ELLRICH, BERNFIELD.

BERNFIELD.

Gusztáv, szóllj most, mit mondassz ezekre? mi lelt, hogy reszketsz, és egészzen el-halaványodtál? — Tsupa káprázolat é hát? — Szólj!

Gusztáv. El az Isten, hogy ezt el nem hinném, ha kéntelen nem volnék önnön fze-meim bizonyságának hitelt adni.

BERNFIELD. Nem olyan é mint a' meghóltt Király?

Gusztáv. Mintha elevenen állott volna előttem. Az a' pántzél volt meljén, mellyet akkor viselt, mikor Norvégiának negédes Fejedelmét meg-verte; úgy rántzolta-öfzve szemöldökét, mint mikor mérges viadaljában a' Lengyel Herzeget szánkástúl együtt repítette a' jégre.

BERNFIELD. Vitézi lépésekkel ment-el már két ízben éjjél felé strázsánk előtt.

Gusztáv. Mit tartsak e' tsudállatos fenjárásról nem tudom: de tsak nem hihetem, hogy Hazánkban rend kívül való változásokat ne jövendöljön.

ELLRICH. A' bizony meg-lehet, hogy ez a' rémítő Lélek a' Király képében és hadi köntösben azért járkál strázsánk előtt.

Gusztáv. Olyan történet ez, a' mellynek nehéz ki találni igaz okát. Romának leg-fényesebb idő-fzakaszában kevéssel a' nagy Julius halála előtt meg-nyiltak a' sirok; a' lepedős halottak ordítva sikóltottak az utzákon, a' tsillagok tüzes farkakat eresztettek magok után, vérés harmat hullott az égről, a' Nap megsetétedett, mintha az utolsó ítélet napja virradt volna fel. Ilyen irtóztató történetek jelentek-meg égen földön ennek a' nagy hatalomnak utolsó vezedelmét előre jelengetni.

HATODIK KI-JÖVETEL.

A' LÉLEK, és az előbbieket.

ELLRICH.

Hallgass! ládd ehen jő. El-állom az útját, ha öfzve-perzsel is. — Állj-meg, káprázolat! (*A' Lélek felé nyújtja karját*) Ha egy értelmes hangot tudsz adni, kérlek szólalj-meg. Ha valamit tsinálhatok, a' mi néked könnyebbedést, nyugodalmat, nekem egy jó-tselekedet' érdemét szerezheti, kérlek szólalj-meg. Ha Országodnak következő vezedelme előtted tudva van, 's azt a' te ki-jelentésed által el lehet háritani, szólalj-meg; — vagy ha valaha ki-tsikartt kintseket rejtettél a' föld gyomrába, mellyek miatt most fel 's alá bolyongsz,

add tudomra! Ally-meg és szöllj. Kapd-meg Bernfield!

BERNFIELD. Rá tsapjak é a' dsidámmal?

GUSZTÁV. Tsapj rá, ha meg-nem áll.

(*A' Lélek el-tűnik.*)

HETEDIK KI-JÖVETEL.

GUSZTÁV, BERNFIELD, ELLRICH,

BERNFIELD (*el-rettenve.*)

Meg-bántjuk azt a' felséges képet, a' mellybe öltözött, ha erőszakkal fenyegetjük.

ELLRICH. Már egyfzer meg-akart vólt szólamlani.

Gusztáv. De mindjárt meg-bánta azt, 's úgy rezzent-meg, mint az a' gonosz-tévő, a' kit midőn tselekedetéért gyanúba vesznek, lelki esmérete furdalja. — — — Nézzétek, már virradni kezd; menjünk-el innen, 's ha jónak gondoljátok, beszélljük-el az ifjú Hamletnek mit láttunk, a' fejemet is fel-teszem rá, hogy ez a' Lélek, ha erántunk néma is, ő vele szólamlani fog. Rá állatok é hogy néki ezt tudtára adjuk.

BERNFIELD. Arra bennünket mind a' hűség, mind a' barátság kötelez. Reggel ki-tanulhatjuk hol-lehet vele leg-alkalmasabban szólamlani. (*El-mennek*)

NYÓLTZADIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY, A' KIRALYNE, HAMLET, OL-
DENHOLM, LAERTES,

egynehány Udvarnokok, és a' Strázsa.

A' KIRÁLY.

ÚJ ugyan még az emlékezete a' Hamlet kedves Bátyám halálának, 's illő is vólna, hogy szíveinket miatta mély bánatba merítsük, 's egész Országom' színe közönséges gyászba öltözön; de az okosságnak győzni kellett a' természet ösztönén, hogy az ő ki múlásán támadott méltó fájdalom súlyja alatt magunkról el-ne felejtkezzem. En tehát a' hajdani Angyomat, Együtt-Igazgatóját ennek a' hadakozó Nemzetnek, Hitvesemnek választottam, noha szomorkodó örömmel. Eggyik szemem lakadalmi örvendezéstől villog, a' másik tele van bánatomi könny-tseppekkel; eggy mértékben van bánatom és örömöm. Nem is múltattuk el Oldenholm, a' te böltségedet tanátskozásra vonni, 's meg-valljuk illő köszönettel, hogy te minket ezen fel-tételben előre-látó tanátsoddal önként és egész készséggel gyámolítottál. Te Laertes valami esedezést említesz. Miből áll kivánságod? Szólj 's bé látod telyesítve; mert te semmit-sem kérhetsz Királyodtól, a' mit örömmel ne adjon-meg. Mit kívánhatnál

ollyat Laertes, a' mibe én gyönyörködve meg ne egyezzek, még minek előtte előmbe terjeszted? Nem lükségesebb a' fő a' szívnek, sem a' száznak a' kéz szolgálatja, mint a' te Atyád a' Dániai Thronusnak. Miből áll kivánságod Laertes?

LAERTES. Felséges Uram! a' te engedelmedtől függ, hogy Frantzia Országba visliza-terhessek. Önként jöttem ugyan ide, hogy koronáztatásod' innepén hűségemet bizonyítsam; de minek-utánna végbe vittem kötelességemet, meg-vallom, minden gondolatom, minden kivánságom Frantzia Ország felé fordul, 's Felségednek Királyi engedelméért esedezem.

A' KIRÁLY. Van engedelmed rá az Atyádtól? — Mit mond erre Oldenholm?

OLDENHOLM. Felséges Uram, meg-nem szűnő esdeklései által ki-tsikarta engedelmemet; kérlek én is, engedd-meg, hadd térjen-visliza.

A' KIRÁLY. Indulj szerentsés órában, Laertes, 's fordítsd távol-létedet tetszésedre, 's ditséretes tzelodra. (*Laertes meg-hajtja magát, bútsút veszen, 's el-megyén*) Hát te Hamlet Ötsém, édes Fiam!

HAMLET. (*magában*) Több mint Ötséd, 's kevesebb mint Fiad!

A' KIRÁLY. Honnan van az, hogy feletted mindég borúlatok vannak?

HAMLET. Nem Felséges Uram! sőt inkább mindég égető verőfényen állok.

A' KIRÁLYNÉ. Kedves Hamlet, tedd-le valaha ezt az éjjeli színt, 's mutass víg kedvet, mint egy örvendező Dánnak illik. Ne járj mindég földre szegzett fővel, mintha el-felejt-hetetlen emlékezetű Atyádat a' porban keres-néd. Tudod, hogy a' halál mindnyájunkkal köz.

HAMLET. Az Felséges Affzonyom, az! — Köz mindnyájunkkal!

A' KIRÁLYNÉ. Ha az, Fiam! miért látszik ez előtted olyan különösnek?

HAMLET. Látszik? — nem, ez nékem nem látszik különösnek, ez valóban az! Nem maga az, ez a' fekete öltözet édes Anyám, nem az Udvari gyásznap szokásba vett setét színe, nem az erőltetett sóhajtozás szélből álló fussa-nása, nem szemeim meg-szakadni nem-tudó folyamatja, nem ez a' bánatos ábrázat, sem valami más egyéb külső jele a' szomorkodás-nak az, a' mi szívem' igaz kesergését festi. Ez mind olyan dolog, a' mi *látszik*, mert ezeket erőlködve belső bánat nélkül is lehet színíteni: de az, a' mit én igazán érzek, felyül-múl minden erőlködhetést; az a' többi tsak borítékja, tsak piperéje a' kesergésnek.

A' KIRÁLY. Az Hamlet, hogy te meg-hóltt Atyád után ennyire keseregsz, ditséretes jele jó szivednek: de jusson eszedbe, hogy az Atyádnak is meg-hóltt valaha az Atyja, és annak is az övé. Az életben maradottnak

kötelessége az, hogy az Atyja halálán mértékkel és ideig keseregjen: de vég nélkül bánkódni vétkes makasság, Affzonyi el-tsüggedés, 's mennyei végezések ellen való zugalódás; jele egy békételenkedő szívnek, egy nyughatatlan gyáva Léleknek. Kérlek tehát, vesd ezt a' hafzontalan bánatot sírjába, 's nézz úgy engemet mint Atyádat; mert akarom hogy tudja a' világ, hogy te leg-közelebb állasz uralkodó székünkhöz, és hogy a' szeretet, a' mellyel a' leg-jobb Atya viseltethetik gyermeke eránt, nem lehet nagyobb, mint az, a' mellyel én erántad vagyok. Hogy te a' Wittenbergi Oskolába vissza-térj, az egyenesen ellenkezik akaratunkkal; kérlek tehát, tégy-le erről a' szándékról, maradj ezek előtt a' tégedet szerető szemek előtt, mint első Udvarim, Ötsém, Fiam!

A' KIRÁLYNÉ. Ne hagyd az Anyádat előtted hafzontalan kérni, Hamlet! kérlek maradj itt.

HAMLET. Engedek parantsolatodnak Anyám egész erőlködéssel.

A' KIRÁLY. Légy annyi az egész Dániában mint én. — Jer Királyné, ez az engedelmessé válása Hamletnek olyan kedves előttem, hogy ennek a' napnak örömmel innepévé kell válni. — Jertek! —

(El mennek.)

KILENTZEDIK KI-JÖVETEL.

HAMLET *magában.*

Ó hogy ez a' kemény — igen is kemény hús el-lágyúlhatna, el-olvadhatna, 's könnyekké tsepeghetne! vagy maga az Irgalmazó ne szegzette volna öldöklő mennykövét az önnön gyilkosság ellen! — Isten! Isten! milyen haszontalan, hijába való, únalmas, ízetlen minden öröme ennek az életnek! Mint undorodom előle! Gyomlálatlan kert ez, hol minden mag fel-vonakodik, 's dudvát, kórót terem. Hogy ennyire kelle jutni? Tsak két hólnapja hogy oda van! Nem, még annyi sints, még nints két hólnapja. — Eggy olyan jó Király — ehhez az újhoz képest mint Apolló eggy Szaty-rushoz — a' ki az Anyámat annyira szerette, hogy még a' tsipő szellőtskének sem vólt szabad rá fújni. — Mennyei Hatalmasságok! miért hord mindent elimbe igen-is-hív emlékeztem, — 's mint függött rajta az Anyám, mint-ha szerelme tartotta volna benne a' lelket! — 's még is eggy hólnap alatt . . . ki kell ver-nem fejemből, nem gondolkozom, nem gondolkozhatom rólla. — — — Allhatatlanság, a' te neved Affzony! Eggy rövid hólnap! Mint — — ő — ő, ő! az Anyám! — (Egek, eggy oktalan állat is tovább kesergett volna) az Atyám' Testvééréhez mégyen — — az Atyám'

Testvééréhez! Eggy hólnap múlva, még minek-előtte az a' tsipők meg-kopott, a' melly te-metésekor vólt lábain! minekelötte még kép-mutató könnyeinek sósságától el-ázott szemei meg-szüntek vesztetni verességeket! — Illyen sietve szaladt vért-motskoló nyofzolyájába! — — Nem! ebből nem lesz soha jó, nem lehet jó. De — hasadj-meg nyomorúltt-szív, mert hallgatnom kell.

TIZEDIK KI-JÖVETEL.

HAMLET, GUSZTÁV, BERNFIELD, ELLRICH.

Gusztáv.

Idvezz légy, Hertzeg!

HAMLET. Örülök rajta, hogy kedves állapotban láthatlak. — Te Gusztáv vagy, ha jól emlékezem?

GUSZTÁV. Én Gusztáv vagyok, kegyelmes Hertzeg! örökös hív szolgád.

HAMLET. Édes jó barátom! ez a' név jelentí-ki azt a' szövetségét, a' mellyben véled állani fogok — — 's mi hoz téged ide Wittenbergről, Gusztáv? — Ez úgy é Bernfield?

BERNFIELD. A' vagyok, kegyelmes Uram!

HAMLET. Örülök rajta hogy láthatlak. — De igazán, Gusztáv, mi hoz téged ide Wittenbergről?

GUSZTÁV. A' kőszálás, Oskola-kerülés, kegyelmes Hertzeg!

HAMLET. Azt nem akarnám ellenségeitek fájából hallani; de ti se kényszerítettétek füleimet tanújává lenni egy ilyen vádotoknak. Én esmerlek benneteket, nem hibátok néktek a' korhelység. Mit kerestek igazán Helsingörben?

GUSZTÁV. Kegyelmes Hertzeg, mi az Atyád' temetésére jöttünk ide.

HAMLET. Kérlek, Pajtás! ne tsúfolódj; inkább hiszem az Anyám lakadalmára.

GUSZTÁV. Igazán szólván, Hertzeg; nem soká haladt a' temetés után.

HAMLET. A' mind a' takarékoság miatt esett, édes Gusztávom — hogy a' torról elmaradt petsenyét a' lakadalom napján hidegen fel-adhassák. O Gusztáv! inkább kívántam volna a' leg-mérgesebb ellenséggel az égben öszve-akadni, mint ezt a' napot elérni. Az Atyám — úgy tetszik mintha látnám magam előtt. —

GUSZTÁV. (*hirtelen*) Hol; Hertzeg?

HAMLET. A' Lelkem szemeivel, Gusztáv!

GUSZTÁV. Egyszer láttam, személyes fejedelem volt.

HAMLET. Mondd inkább: Férfi volt, minden tekintetben férfi, nem látok én soha hozzá hasonlót.

GUSZ-

GUSTÁV. Kegyelmes Hertzeg, nekem úgy tetszik, mintha ötöt az el-múlt éjjel láttam volna.

HAMLET. Láttad? — Kit láttál?

GUSZTÁV. A' Királyt, az Atyádat!

HAMLET. A' Királyt, az Atyámat?

GUSZTÁV. Mérsékeld addig tsudáلكozásodat, 's figyelmezz beszédemre, míg e' két hiteles Tanúnak jelenlétében az egész történetet el-beszéllem.

HAMLET. Az Istenre kérek, beszélld-elő.

GUSZTÁV. Két éjtzaka egymás után ez a' két Hadnagy, Bernfeld és Ellrich, az éjjeli strázsán így járt. Egy kép, a' melly fejtől fogva talpig, izról izre, egészen olyan volt mint az Atyád, fegyveresen meg-jelen előttök, 's mellettek bátor lassú lépésekkel el-megyén. Háromszor ment-el bámuló szemek előtt, 's kezében volt Királyi páltája; ők a' nagy el-rémülés miatt meg-nem mozdúlva állottak, 's nem merték meg-szóllítani. El-beszéllték ezt előttem, 's rá vettek, hogy az el-múlt éjtzaka menjek együtt vélek strázsára, 's ott, akkor tájban a' mint ők, ugyan azt láttam a' mit előttem beszéllettek. Rá esmertem az Atyádra; ez a' két kéz nem hasonlóbba egymáshoz.

HAMLET. 'S hol esett az?

GUSZTÁV. A' grádits allján a' bástya felé.

HAMLET. Nem szóllottatok hozzá?

GUSZTÁV. Én szóllottam, kegyelmes Hertzeg, de nem felelt; tsak egyszer tetfzett úgy, mintha fejével intett 's szóllani akart volna; de abban a' szempillantásban refzketve tünt-el előlünk.

HAMLET. Ez tsudálatos történet!

GUSZTÁV. Ollyan tökéletes igazság, mint az, hogy előtted állok! 's mi kötelességnek esmertük azt néked tudodra adni.

HAMLET. Barátim kéntelen vagyok megvallani, hogy nem tudom mit gondoljak felöle. (*Bernfieldhez és Ellrichhez fordul*) Ti vóltatok az éjjel strázsán?

BERNFIELD és ELLRICH. Igen is, Hertzeg!

HAMLET. Fegyverben vólt, azt mondjátok?

BERNFIELD és ELLRICH. Fegyverben, kegyelmes Uram! fejtől fogva talpig.

HAMLET. Ugy hát nem láhattátok ábrázatját?

GUSZTÁV. Láttuk, kegyelmes Hertzeg! mert a' sisak eleje fel vólt vonva.

HAMLET. Tsendes vólt é?

GUSZTÁV. Inkább szomorkodást mutatott, mint haragot.

HAMLET. 'S nézett é szemetekbe?

GUSZTÁV. Igen merőn.

HAMLET. Bár véletek lettem volna.

GUSZTÁV. Te szint úgy rettegtél volna előt-te, mint mi.

HAMLET. Azt gondolom. — Sokáig múlatott?

GUSZTÁV. A' meddig nem szaporázva mintegy százat olvashatni.

HAMLET. Én véletek megyek az éjjel strázsára; talám megint elő-jön.

GUSZTÁV. Abban mernék fogadni, hogy el-nem marad.

HAMLET. Ha az Atyám tisztelt képét viseli, úgy szóllani fogok vele, ha bár nyitva látom is magam előtt a' pokol torkát. Kérlek, ha különben eddig valakinek el-nem be-fzélltéték, tartsátok ezt közöttünk titokban, akár mi történik ma éjjel rajtunk. De fogadjatok szót 's hallgassatok. Én nem leszek há-ládatlan barátságokért. Viseljétek bátran ma-gatokat. Tizeneggy óra után nálátok leszek.

BERNFIELD és ELLRICH. Leg-hívebb, leg-alázatosabb szolgáid, kegyelmes Hertzeg. (*elmennek.*)

HAMLET. Barátim, mint én a' tiétek! — Isten hozzátok.

XI-dik KI-JÖVETEL.

HAMLET *magá.*

Az én Atyám képe fegyveresen? — Ez alati valami fektzik. En titkos gonosz-tételt gyanítok. Bár tsak estveledne hamar! Addig légy tsendesen lelkem! A' gyalázatos tselekedeteknek napfényre kell jönni, ha az egész föld rejténé is el.

MÁSODIK FEL - VONÁS.

ELSŐ KI-JÖVETEL.

(Egy szoba az Oldenholm házában.)

LAERTES, OPHELIA.

LAËRTES.

Isten veled, édes Húgom! 's ha a' szelek kedveznek útamnak, kérlek ne aludd-el emlékezetemet; 's tudósíts gyakrabban mint eddig.

OPHELIA. Kétkedhetsz é a' felől?

LAËRTES. A' mi Hamletet és játékos szerelmeskedésit illeti, én azokat fiatal el-hevülésnek 's szökevény gerjedelemnek tartom; egy tavaszi jókor nyílt violának, a' melly hamar jött-ki, de hamar is van oda; kedves illatú, de állhatatlan; tsak pertzentésekig tart kellemetessége, nem tovább. —

OPHELIA. Nem tovább?

LAËRTES. Nem, édes Húgom! Mi ifjúságunkban nem tsak magosságunkra 's erönkre nézve nevedünk; a' Lélek is nő a' testtel, 's belső munkái 's tehetségei a' test' kápolná-

jával terjednek nagyobbra. Meg-lehet, hogy ő most tégedet igazán 's egy még meg nem romlott szív hevével szeret: de meg kell gondolnod, hogy mihelyt ő a' maga születési nagyságára fogja vetni szemeit, heve nem lesz többé hatalmában. Ő maga is születésétől függ; ő nem válazthat úgy mint a' köz emberek. Az Ország' bódogsága az ő válaztásán nyugszik, 's ezért az ő válaztásának magát azon test szavához kell alkalmaztatni, a' mellynek ő feje. Ha tehát azt mondja, hogy téged szeret: a' te okosságodhoz illik néki tsak annyiban adni hitelt, a' mennyiben születéséhez 's jóvendőbeli méltóságához képest néked ígéretet tehet; az az, tsak annyira, a' mennyire néki a' Király engedelmet ad. Fontold-meg tehát mennyit vesztet a' te betsületed, ha tsalogató énekét könnyen hívő fülekkel hallgatod; vagy szívedet vesztet-el, vagy indulatos hevének fogod utóljára ártatlanságodat fel-áldozni. Őrizkedj ettől, Ophélie, őrizkedj édes Húgom, mondj-le egy még ártatlan, de veszedelmessé lehető indulatról, 's ne botsátkozz a' hizelkedő kívánságok ragadó folyamatajára. A' leg-kedvezőbb Leány is eléggé vesztegető, ha szüz szépségeit a' Hóldnak fel-fedezi; még az ártatlanság sem mentt a' rágalmazás martongásai elöl; 'S igen is gyakran rágja-meg a' titkos féreg a' tavasz magzatjait, minekelőtte még bimbókra fakadtak, 's soha sem lehet a'

pufztító ragyától inkább tartani, mint az ifjúság harmatozó reggelein. Vigyázz tehát magadra; az őrizkedés a' leg-erősebb bátorságot szerzi; az ifjúságnak veszedelmes ellensége van magában, ha kívülről nintsen is.

OPHELIA. Én ezeket az intéseket ör-állóivá téztem szívemnek. De édes Bátyám ne tégy úgy mint némely Prédikátorok, a' kik hallgatóiknak meredek 's tövisszes utakat mutatnak az ég felé; magok pedig, el-felejtkezvén letzkéjéről, a' gyönyörűség tavaszi ösvényein elztelen feslettségben bolyonganak.

MASODIK KI-JÖVETEL.

OLDENHOLM és AZ ELŐBBIEK.

LAERTES.

Soká mulatok nálad. — de imhol jön az Atyám! Annál jobb; kétfzer vezem atyai áldását.

OLDENHOLM. Még itt vagy, Laertes? Hájóra, fiam! a' szél már dagasztja vitorláidat, 's az embereid várakoznak utánnad. Imé (*Jejére tézsi kezeit*) atyai áldásom! ezt a' kevés tanítást pedig, a' mellyet áldásom mellé tézek, ird emlékezetedbe: — Ne adj gondolataidnak nyelvet, se meg-nem fontoltt szándékidnak tellyesedést. Légy nyájas minden eránt; de

senkivel se erefzkedj mélj esmerettségbe. Barátidat, kiknek válafztását a' tapasztalás javallja, fűzd szoroson szívedhez; de ne tedd barátságodat minden ki-kező tollatlan esmerettségnek árúba. Őrizkedj az öfzve-kapás alkalmatosságaitól; de ha már egyfzer benne vagy, úgy vágd ki magadat abból, hogy ellenkezöd érezze, hogy másfzor büntetlenül meg-nem bánt. Nyújts mindennek fület, de kevésnek szót. Öltözz olyan drágán a' hogy erfzényed engedi; de ne kerefs gyermeki tsillogást, mert a' ruha meg-esmerteti az embert. Pénzt se ne adj, se ne végy költsön, mert a' költsönadással gyakorta mind magát, mind a' barátját vízre-vitzi az ember; a' költsön-szedés pedig fel-forgatja a' jó gazdálkodást. Mindenek felett légy egyenes-szívű magad eránt, mert az után olyan bizonyosan az következik, mint az éjtszaka a' nappal után, hogy mások eránt is az lézessz. — Isten hozzád, édes fiam! áldásom tégye termékennyé ezt a' tanítást elmédben.

LAERTES. Alázatosan vezsem bútsúmat tőled, édes Atyám!

OLDENHOLM. Magas időd van; *) menj, embereid várnak.

C 4

*) Anglus szóllás, azt akarja mondani, hogy indulása nagyon el-késsett.

LAÉRTES. Elj szerentsésén, Ophelia! emlékezz-meg arról, a' mit mondtam.

OPHELIA. Elmémbe van az zárva, 's te kóltsát magaddal viszed-el.

LAÉRTES. Elj szerentsésén. *(el-megyén.)*

HARMADIK KI-JÖVETEL.

OLDENHOLM, OPHELIA.

OLDENHOLM.

Mi az, a' mit ő néked mondott, Ophelia!

OPHELIA. Eggyet 's mást Méltóságos Uram! Hamlet felől.

OLDENHOLM. Jó, hogy eszembe juttatod. Nékem azt beszélték, hogy ő bizonyos idő óta nálad magánosan és gyakorta fordúlt-meg; és hogy te néki szabad hozzád-jarást engedté, 's fetsegéseinek igen-is kéz füleket adtál. Ha ez úgy van, a' minthogy nékem úgy is beszéllették mint bizonyost, kénytelen vagyok néked azt mondani, hogy nem érted úgy javadat mint a' Leányomhoz és a' te betsületedhez illik. Mi van köztetek? beszélld-el igazán!

OPHELIA. Ő nékem bizonyos idő óta sok jeleit adta hajlandóságának.

OLDENHOLM. Hajlandóságának? — Hallodé Ophelia, te úgy szóllasz, mint egy fiatal gyermek, a' kinek az ilyen veszedelmes dolgok

felől semmi tapasztalása nintsen. 'S hiszel te az ő hitegetéseinek?

OPHELIA. Nem tudom mit gondoljak felölök, édes Atyám.

OLDENHOLM. Meg-tanítlak én rá mit tarts felölök. Tartsd azt, hogy nem vólt eszed hogy biztatásait folyó pénz gyanánt vetted, és hogy ha okosabban nem viseled ez-után magad, nékem benned nem igen sok örömöm lesz.

OPHELIA. Ő ugyan édes Atyám engemet hevesen szeret, de úgy viselte mindég magát mint egy betsületes —

OLDENHOLM. Mint egy bolond, mond inkább —

OPHELIA. 'S szavait a' leg-szentebb esküvésekkel erősítette.

OLDENHOLM. A' tsak hurok, a' mivel a' madarat fogják. Tudom én millyen vesztegetve szórja a' nyelv az esküvéseket, mikor a' szív el van hevülve. Édes Leányom, ne vedd te az ő hevülését igaz tűznek; olyan az tsak, mint a' nyári felhő-lobogás; melly nem ad meleget, 's éppen olyan hirtelen alszik-el, a' millyen hamar fel-lobbant. Ennekutánna bánj szükebben társalkodásoddal, 's tedd nagyobb áruvá eggyütt-létedet annál a' parantso-latnál, hogy látni kívánnak. A' mi Hamlet Hertzeget illeti, tartsd azt felöle, hogy ő még ifjú; és hogy ő benne olyan kívánságok is támadhatnak, a' mellyet néked tsak hallani

sem illik. Rövideden, Ophelia, annál kevesebbé hidj az ő esküvéseinek, mennél szentebbeknek látszanak; idegen színt vesznek azok magokra, mint az Égnek tett fogadások, a' mellyek, hogy annál könnyebben tsalhassanak, a' Vallás leplébe öltöznek. Eggy szóval, hogy világosan szóljak, nem akarom hogy tsak egy szempillantásodat is abba a' gyanúba hozzad, hogy azt nem tudnád jobban el-tölteni a' Hamlet Hertzeggel való suttogásnál. Érted? ezt én mondom; menj szobádba.

OPHELIA. Szavadat fogadom édes Atyám!
(*El-mennek.*)

NEGYEDIK KI-JÖVETEL.

Az ör-hellyen.

HAMLET, GUSZTAV, BERNFIELD.

HAMLET.

Ugyan élesen fú a' szél!

Gusztáv. 'S a' hideg is kemény.

HAMLET, Hány a' harang? *)

Gusztáv. Azt tartom, mindjárt el-üti a' tizenkettőt.

*) Ismét Anglus szóllás. Azt tudakozza, hányat ütött az óra a' toronyban.

BERNFIELD. De már el is ütötte.

Gusztáv. Igazán? én nem hallottam; már tehát, ideje hogy meg-jelenjen. (*mezziről vig trombita 's dob riadás hallátfzik*) Mi az, kegyelmes Hertzeg?

HAMLET. A' Király vatsorál, poharak közt tölti az éjjelt, 's valahányszor a' talpast ki-üriti, a' dob pergése 's a' harsogó trombita hirt-ád gyözedelmeskedő kortyairól.

Gusztáv. 'S szokásban van az itt?

HAMLET. Hogy a' gutában ne vólna! de, noha én is Dán vagyok, 's ennek követésére születtetem, még is azt tartom, hogy ezt a' szokást nagyobb betsülettel lehetne el-törteni, mint követni. Ezek a' rézegtő dobzódások bennünket minden szomszédaink előtt nevettségessé tesznek, 's nemzettséges vétkül hányattanak piritásúl szemünkre.

ÖTÖDIK KI-JÖVETEL.

A' LÉLEK, és AZ ELŐBBIEK.

Gusztáv.

Nézd Hertzeg! ímé, jö!

HAMLET. Angyalok! 's ti mennyei Hatalmak! védelmezzetek minket. — Akár megbóldogúltt, akár el-kárhozott lélek vagy; akár mennyei illatot, akár pokol-gözt lehellez;

akár jól-tévő, akár kártékony szándék vezérel ide: de az a' kép, a' mellyet magadra vettél, olyan tiszteltt kép, hogy meg-nem állhatom hogy hozzád ne szóljak, téged Hamletnek, Királyomnak, Atyámnak ne nevezzelek! O kérlek, felelj szavamra, ne hagyj ebben a' halálos bizonytalanságban! Mond-meg, miért törték kereftül meg-szentelt tetemeid halotti lepedőidet? Mit jelent az, hogy te lélektelen test, fegyverbe öltözve rettented az éjjelt, 's bennünket olyan borzafstó gondolatokkal rémítessz-el, a' mellyek lelkünknek határán túl hatnak.

(*A Lélek int Hamletnek hogy kövesse*)

GUSZTÁV. Int hogy menj utánna, mintha tsak magadnak akarna valamit mondani.

BERNFIELD. Nézd millyen nyájasan hív; de utánna ne indulj.

GUSZTÁV. (*Hamletet tartóztatván*) Ne, az Istenért, ne!

HAMLET. Ha itt nem akar meg-szóllalni utánna megyek.

GUSZTÁV. Ah ne, kegyelmes Hertzeg!

HAMLET. 'S miért ne? mitől félnék? Olyan óltsó előttem az élet, mint egy gombostő, 's mit tehet a' lelkemnek, melly éppen úgy halhatatlan mint ő? — Megint int; félre — utánna megyek.

GUSZTÁV. 'S mit tsinállz olztán, kegyelmes Hertzeg, ha valami köszirt tetejére vezet, 's ott még rémítőbb képet vélsen magára, a' melly

elmédet meg-báborítja 's tsábulásodban a' meredekségre tafzit?

HAMLET. Megint int. — Mégyek utánna!

BERNFIELD. Mi nem ereftünk, Hertzeg!

HAMLET. Félre előlem!

BERNFIELD. Az Istenért, gondold-meg mit tsinállz; ne menj!

HAMLET. Tsillagzataim hívnak. Még mindég int, hogy menjek. Félre kezetekkel. (*Ki rántja magát kezeiből; haragosan*) Esküszöm hogy azt a' ki nem ereft, késértetté tsinálom! Félre, mondom! — Tsak menj — én követlek.

(*A Lélek és Hamlet el-mennek.*)

HATÓDIK KI-JÖVETEL.

GUSZTÁV, BERNFIELD.

Gusztáv.

Képzelődése annyira el-hevült, hogy nem tudja mit tsinál.

BERNFIELD. Ne hagyjuk magát; az ilyen alkalmatosságokban, kötelességünk ellen véténék, ha engedelmeskednénk parantsolatjának.

GUSZTÁV. Menjünk utánna — ugyan mi lessz még ebből?

BERNFIELD. Valami titkos veszedelem éri a' Hazát.

GUSZTÁV. Az Ég mindent jóra fog vezéreni.

BERNFIELD. Jer! menjünk utánna.

(*Mennek.*)

HETEDIK KI-JÖVETEL.

Eggy temető a' Templom kerítésében.

HAMLET, A' LÉLEK.

HAMLET.

Hová vezetsz még tovább? Szólj, én tovább egy lépést sem teszek.

A' LÉLEK. Halld-meg hát a' mit mondok.

HAMLET. Azt fogom.

A' LÉLEK. Közelget az óra, a' melyben gyötirő kénköves lángokra kell vissza-térnem.

HAMLET. Szánom kínlódásod szegény lélek!

A' LÉLEK. Ne szánj engem, hanem hallgass figyelmesen arra, a' mit néked mondani akarok.

HAMLET. Szólj, én köteles vagyok hallani, a' mit mondasz.

A' LÉLEK. Es bosszút állani azért, a' mit hallasz.

HAMLET. Miért?

A' LÉLEK. Én az Atyád Lelke vagyok, arra kárhoztatva hogy egy ideig az éjtzaká-

kon fel 's alá bolyongjak, nappal pedig szorosan öszve-lántsolva égető lángok közt ordítsak, míg földi életem undokságaiból ki nem tisztítatom. Ha meg volna engedve tömlőtöm' titkait fel-fedezni, olyanokat bezzéllhetnék előted, a' mellynek egy két szavától is öszve rontsolódna lelked, ifjú véred meg-fagyna, két szemeid mint két tsillag helyjeből ki-fordúlnának, 's sűrű göndör hajaid ki bomlanának, 's eggyenként úgy állanának-fel mint a' bosszús tövishes-difznó szálkái. De ez a' titka az örökkévalóságnak nem test és vér fülek elibe való. — Figyelmezz, figyelmezz, kérlek figyelmezz! Ha szíved valaha esmerte a' fiúi szeretetet tégedet annyira szerető Atyád eránt —

HAMLET. O Egek!

A' LÉLEK. Allj bosszút gyalázatos, istentelen, gonosz meg-öléséért!

HAMLET. Meg öléséért?

A' LÉLEK. Minden gyilkosság istentelen: de az én meg-ölettetésem a' leg-istentelenebb, a' leg-undokabb, leg-iszonyúbb gyilkosság.

HAMLET. Nevezd-ki gyilkosodat, hogy olyan sebes szárnyakkal repüljek, mint az áhítatosság' szárnyai, vagy a' leg-tüzesebb szerelem' gondolatja, véres bosszúmrá.

A' LÉLEK. Úgy viseled magadat a' mint óhajtom: de érzéketlenebbnek is kellene néked lenni annál az uzsorás dudvánál, a' melly a' Léthe partján minden ingadozás nélkül rotthad,

ha így fel nem indúlnál. Halljad hát Hamlet! Azt mondták úgy é, hogy engemet, midőn a' kertben aludtam, egy kígyó meg-tsípett, ezzel a' költött hírrel van az egész Dánia el-hitve. De tudd-meg nemes tüzü legény! hogy az a' kígyó, a' ki az Atyádat fülánkjával meg-ölte, most koronáját viseli.

HAMLET. Nem jövendölte é meg ezt szmorkodó lelkem? — A' te Testvéred, tisztelt Lélek?

A' LÉLEK. Ő, ő; ez a' vért-motskoló gyilkos, a' Királyné hívségesnek-tetzett szívét költeményes elméjének, ígézései 's álnok ajándékai által el-tsábította. Ő Hamlet mitsoda változás vólt az! En mellőlem, kinek szerelme meg-nem sértett hűségben ment kézen-fogva a' házassági étellel, egy olyan alá-valóra szállani, a' kinek tulajdonságait az enyímekhez hasonlítani sem lehetett. De lassan — úgy tetzük reggeli szellőt érzek — sietnem kell. Egy dél-után midőn szokásom szerént a' gyümölsős kertben minden gyanakodó tartalék nélkül aludtam, a' Mostohád egy tséfe méreggel mellém lopakodott, és azt fülembé töltötte. Olyan ereje vólt annak, hogy én még aludtomban, egy testvérnek keze által, életemtől, koronámtól, feleségemtől meg-fosztva, bűneimnek közepette, meg-térés, magammal való szám-vétel, utólsó kenet, szentség, 's bűneimből való fel-öldoztatás nélkül meg-ölve, az

ítélő

ítélő szék elibe küldtettem. Irtóztatóság, iszonyúság az, a' mit velem tselekedett! Ha tehát csak egy tsepp vérem is mozog benned, ne fzenvedd-el, ne nézd-el, hogy a' Dánia Királyi-ágya ilyen undokúl fertéztessen. De akár milyen szoros számvételre indít is Atyád meg-ölése miatt a' bosszú-állás, még se motskold-meg lelkedet véres gondolattal Anyád ellen! hagyd ötet az Eg kezére, hagyd ötet annak a' férregnek, melly szíve' rejtekét marja. — Elj szerentsésen, a' tüzi-bogár jelenti a' közelgető reggelt, élj szerentsésen — emlékezz-meg rólam!

(El-tünik)

NYÓLTZADIK KI-JÖVETEL.

HAMLET *mögában.*

Mennyei Seregek! Menny! föld! 's mi van még hátra? — Segítségemre kiálttam é a' poklot is? — O ne hagyd-el magadat szívem, 's ti inak; ne vénüljete meg egyszerre! tártatok egyenesen! — Rólad emlékezzem é? Emlékezni fogok; szegény szerentsétlen Lélek! emlékezni, valamíg az emlékezet e' meg-bomlott golyóban (*meg-üti homlokát*) lakozni fog. — Rólad emlékezzem? — Emlékezni fogok! emlékezni! Le-törölöm emlékezetem' tábláiról azokat a' semmire való, hafzontalan, belond jegyzésé-

D

ket; mind azt, a' mit valaha olvastam; minden képeket, minden tapasztalásokat, mellyeket rájok az ifjúság és az elmélkedés firkált; le-törlöm őket mind, 's a' te parantsolatod, öszve nem-zavarva holmi hafzontalan hijába-való jegyzésekkel, maga álljon agyvelöm' tábláján. Esküfzöm az Egekre hogy úgy leszl. — O fertelmes Affzony! O istentelen, istentelen, átkozott, mosolygó barom-teremtés! — Hol az író táblám! nints rá szükség: de le-írom még is: Lehet mosolygani, — édesen mosolygani — 's még is istentelen gonosz lehet belől a' szív — leg-alább már most tudom, hogy az Dániában nem lehetetlen. (ír) — — — Így; itt vagy átkozott Bátya! itt vagy. „Élj szereztsésen! „élj szereztsésen! emlékezz rólam!“ Meg esküdtem rá, 's meg-állom szavamat!

KILENTZEDIK KI-JÖVETEL.

HAMLET, GUSZTAV, BERNFIELD.

Gusztáv.

Kegyelmes Hertzeg! kegyelmes Hertzeg!

BERNFIELD. Hertzeg! Hamlet!

GUSZTÁV. Hát mint vagy, kegyelmes Hertzeg! mit befzélle olyan soká?

HAMLET. Hihetetlen dolgokat!

GUSZTÁV. Befzélld-el, kérék, kegyelmes Hertzeg!

HAMLET. Nem, mert tovább adnátok.

GUSZTÁV. En bizony nem! esküfzöm az Egre!

BERNFIELD. En sem bizony, kegyelmes Hertzeg!

HAMLET. Mondjátok-meg hát gondolhatná é azí — De tudtok é hallgatni?

GUSZTÁV ÉS BERNFIELD. Ugy segéljen az Eg bennünket!

HAMLET. Nints az egész Dániában egy gaz ember is, a' kinek szíve kéfz ne légyen a' leg-nagyobb alatonyság el-követésére.

GUSZTÁV. Arra hogy azt tudjuk, kegyelmes Uram, nem szükség hogy egy Lélek a' korporsóból fel-keljen, 's éjtzakákon fel 's alá járjon.

HAMLET. Az igaz; tökéletesen igaz a' mit mondatok, 's ugyan azért tanátsosnak tartom, hogy minden hímezés hámozás nélkül kezét fogjunk, 's egymástól el-váljunk, ti dolgokhoz, én imádkozni.

GUSZTÁV. Kegyelmes Uram, e' mind érthetetlen bomlott beszéd.

HAMLET. Sajnálom hogy szavam benneteket meg-bántott, igazán sajnálom, igen nagyon igazán sajnálom.

GUSZTÁV. Nints itt meg-bántásról szó, kegyelmes Hertzeg!

HAMLET. Itt meg-bántásról van a' szó, igen igen nagy meg-bántásról, hidjétek! A' mi ezt a' Késértetet illeti, hogy ez betsületes Lélek, azt mondhatom. De kívánságtokat, azt tudni mi esett köztünk, fojtsátok, a' mint fojthatjátok. Most pedig Barátim, ha barátim vagytok, engedjétek nékem egy egyetlen-egy kérést.

GUSZTÁV. Miből áll az, kegyelmes Uram?

HAMLET. Ne befzéljétek el senkinek hogy az éjjel mit láttatok.

GUSZTÁV és BERNFIELD. Fogadjuk, hogy egy szótkát sem mondunk.

HAMLET. Fogadástok nem elég; esküdjétek meg rá.

GUSZTÁV. Betsületemre mondom, senkinek sem befzéllem-el.

BERNFIELD. Én is betsületemre mondom, hogy én sem befzéllem-el.

HAMLET. Esküdjétek meg a' kardomon.

BERNFIELD. Hiszen már meg-esküdtünk, kegyelmes Hertzeg!

HAMLET. Az én kardomon esküdjétek!

A' LÉLEK. Esküdjétek!

HAMLET. Ha, ha! fitzko te kiáltod azt? — Itt vagy még? — Jertek, jertek, halljátok mit mond az a' gyerek innen alólról? Esküdjétek!

GUSZTÁV. Mit esküdjünk hát, kegyelmes Hertzeg!

HAMLET. Hogy a' felől, a' mit láttatok, soha sem fogtok szóllani. Esküdjétek a' kardomon.

A' LÉLEK. Esküdjétek!

HAMLET. Megint itt is? Keressünk hát más helyt! — Jertek ide, Urak, tegyétek kardomra újjotokat, 's esküdjétek-meg, hogy senkinek sem fogjátok mondani mit láttatok. Esküdjétek a' kardomon.

A' LÉLEK. Esküdjétek a' kardján!

HAMLET. Jól monddod vén ürge! olyan hamar tudod é a' földbe bé-fúrni magad? E' vólna jó sántzot ásni! — menjünk tovább egy keveset.

GUSZTÁV. Egek! ez rettenetes történet!

HAMLET. Édes Gusztávom! Nem maga ez az, a' mit ti meg-magyarázni nem tudtok. Sok van mennyen földön olyan, a' miről a' mi Philosophusaink még tsak álmodni sem tudnak. De jertek, esküdjétek nékem, hogy soha, akár milyen szokatlanul és elztelenül viselem is magamat — minthogy meg-lehet hogy az idő azt fogja kívánni hogy magamat úgy viseljem, ti sem egy ilyen váll-vonítással, sem ilyen fej-mozgással, sem valamely titkolózó törtetett beszéddel, mint, — jó, jó! tudunk mi a' mit tudunk! — ha mi szóllani akarnánk! — ki tudja, ha nem é? — vagy más ehhez hasonló kéttseges mondással nem valljátok-meg, hogy többet tudtok felölem annál, a' mit mások

tudnak ; ezt esküdjétek nékem , úgy légyen az Eg' könyörülő irgalma rajtatok útolsó órátokban. Esküdjetek.

A' LÉLEK. Esküdjetek !

GUSZTÁV és BERNFIELD. Esküsznek.

(*Három újjokat kardjára tészik
's esküsznek*)

HAMLET. Menj nyugtadra , szerentsétlen Lélek ! Most már úgy bízom magamat rátok , mint barátnak barátira bízakodni illik ; 's a' mit egy ilyen szegény emberke tehet , mint a' millyen a' ti Hamletetek , mind-azzal erántatok való szeretének 's barátságának jelét adni el-nem múlatja. Menjünk ; de szátokra újjotokat ! Az idő ki-fordúlt sarkából. Szerentsétlen eset , hogy nékem kelle' helyre-hozására születtetnem !

HAR-

HARMADIK FEL-VONÁS.

ELSŐ KI-JÖVETEL.

A' KIRALY , A' KIRALYNE , GÜLDENSTERN,
és A' KIRALYI UDVARNOKOK.

A' KIRÁLY.

Hozott légyen a' jó Szerentse , Güldenstern ! Azon kívül hogy nagyon óhajtottalak látni , a' szolgálatokkal való élés' szüksége siettetett elő-hívattatástokra. Úgy tartom , már hallottatok valamit a' Hamlet el-változása felel , nem nevezhetem azt egyébnek , mert sem belső , sem külsőképpen nem az ő többé , a' ki ennekelőtte vólt. Én még tsak meg sem tudom álmodni mi lehet az , a' mi ilyen hasonlatlanná tette magához Atyjának halálán kívül. Kérlek titeket , hogy mivel gyermekétek ólta véle együtt nevedtetek , 's korotoknak egyenlősége ötet titkainak elő-befzélésére kiztetheti erántatok , mulassatok kevés ideig Udvarunknál ; 's légyetek mindig körülte ; von-

D 4

játok mulattságra, 's igyekezzetek rajta, hogy alkalmatosságot nyerjétek ki-venni belőle rendkívül való aggodásának előttünk esmeretlen okát, hogy láthassuk ha nem olyan é az a' minek mi valami módon elejét vehetnénk.

A' KIRÁLYNÉ. Ő felöletek sokat beszélt, 's én bizonyosan tudom, hogy senkihez sem bízik annyit, mint hozzátok. Ha nálunk annyi ideig mulattok, a' mennyi tzelunknak 's fel-tételünknek bé-teltyesedésére szükséges, úgy hidjétek-el, hogy itt-léteketnek olyan jutalmát fogjátok látni, a' millyet egy Királynak tett kedves szolgálatért várni lehet.

GÜLDENSTERN. Felségteknek mind két rész-ről olly határozatlan hatalma vagyon felettem, hogy a' hol kérni méltóztatnak, parantsolniok lehet.

A' KIRÁLYNÉ. Köszönöm, jó Güldenstern! 's kérlek menjetek minden haladék nélkül 's látogassátok-meg esmeretlenné vált hamat.

GÜLDENSTERN. Engedje az Eg hogy jelenlétem 's igyekezzetem néki kedves és használatos légyen.

(El-megyén)

MASODIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY, A' KIRÁLYNÉ, OLDENHOLM.

A' KIRÁLY.

Mi újságot hozol, Oldenholm? Te mindég jó újságok Atyja vagy.

OLDENHOLM. Az vagyok! Hidd-el Felséges Uram! hogy úgy tartom szemem előtt kötelességemet, mint a' Lelkem idvességét; mind a' kettőt az én Istenem és az én kegyelmező Királyom hűségére; 's azt állítom (hanemha egész életemet haszontalan fordítottam volna az Országáslábeli jövendölések ki-fejtegetéseire) azt állítom mondom, hogy a' Hamlet meg-tébolyodásának igaz okát ki találtam.

A' KIRÁLY. Az igaz okát?

A' KIRÁLYNÉ. Tartok tőle hogy az nem egyéb hanem Atyjának halála 's a' mi hirtelen ölzve-kelésünk.

OLDENHOLM. Imé Felséges Uram — egy levél, mellyet a' Leányom tartozó kötelessége 's engedelmissége szertint nékem hozott. (Felbontja a' levelet 's olvassa.) „Az én lelkem „mennyei bálványjának, a' gyönyörűségés „Opheliának.

A' KIRÁLYNÉ. Hamlet írja azt néki?

OLDENHOLM. Igen is Felséges Asszonyom.

- „ Hogy a' Nap világít 's éget,
 „ Ha tetfzik, tagadhatod :
 „ De, hogy engemet szépséged
 „ A' Nap-hévnél inkább éget,
 „ Kedves, tapaszthalhatod.

(*Tovább olvas.*)

- „ Edes Ophéliám! haragszom erre a' versre ;
 „ én nem tudom sóhajtásaimat az újjaimon szá-
 „ mítani : de hogy tégedet úgy szeretlek , a'
 „ millyen szeretetre méltó vagy, azt hidd-el.
 „ Elj szerentsésen. “

A' KIRÁLYNÉ. 'S hogy fogadta-el Ophelia az ő szerelmét ?

OLDENHOLM. Felséges Asszonyom! mit tartasz te én-felőlem.

A' KIRÁLYNÉ. Hogy betsületes derék ember vagy.

OLDENHOLM. Az kívánok a' probában is maradni. Meg-sejdtettem ezt a' szerelmet, 's így szóllottam a' Leányomhoz : Hamlet Hertzeg Hertzeg, és így fellyebb való mint-sem néked hozzája reménységed lehetne ; ezen szempillantás ólta tehát kerülnöd kell a' véle lételt, 's sem leveleit, sem ajándékot nem szabad el-venned. Ophélia szavamat fogadta ; de lásd mi leve gyümöltse intésemnek ; a' szegény Hamlet elméje meg-bomlott.

A' KIRÁLY. (*a' Királynéhoz*) Ez é igazán az oka ?

A' KIRÁLYNÉ. Az nem lehetetlen.

A' KIRÁLY. De hogy lehetne még bizonyosabbá lenni ?

OLDENHOLM. Tudod Felséges Asszonyom, hogy ő néha négy óráig is el-jár itt fel 's alá.

A' KIRÁLYNÉ. Az úgy van.

OLDENHOLM. Egszfer illyenkor ide küldöm a' Leányomat ; mi mindnyájan búvjunk eggy kárpit megé, 's onnan nézzük mi lesz a' dologból. Ha ő Opheliába nem szerelmes, és ha nem a' miatt vesztette-el eszét, úgy itt hagyom hivatalomat, paraszt köntösbe öltözöm, 's magam mivelem földemeit. (*Hamlet eggy könyvet olvasván közelget*)

A' KIRÁLYNÉ. Imhol jó szegény olvasva, — millyen szomorkodó ábrázattal jön felénk !

OLDENHOLM. (*A' Királyhoz és Királynéhoz*) Kérlek hagyjatok magamban, én meg-szóllítom.

(*A' Király és Királyné el-mennek*)

HARMADIK KI-JÖVETEL.

OLDENHOLM, HAMLET.

OLDENHOLM.

Hogy van az én kegyelmes Hertzegem ?

HAMLET. Egésségben, hálá Istennek !

OLDENHOLM. Esmerfz engemet, kegyelmes Uram?

HAMLET. Igen jól; te egy hal-áros vagy.

OLDENHOLM. Nem vagyok kegyelmes Uram!

HAMLET. Ugy hát ohajtanám, hogy betsületes ember vólnál!

OLDENHOLM. Betsületes ember, kegyelmes Hertzeg?

HAMLET. Igen, Uram! mert betsületes embernek lenni a' szerint a' mint mai nap' a' világ forog, annyi, mint tíz ezer ember közzül ki lenni zárva.

OLDENHOLM. Az ugyan igaz, kegyelmes Hertzeg!

HAMLET. Van Leányod?

OLDENHOLM. Van kegyelmes Uram!

HAMLET. Ne botsásd a' napra! — A' szív erzése mennyei áldás, de a' te Leányodnak nem vólna az.

OLDENHOLM. Mit akarsz azzal mondani? — (*magában*) Mindég tsak a' Leányom a' fejében. — Mit olvasol, kegyelmes Hertzeg?

HAMLET. Szót! ízót! ízót!

OLDENHOLM. Azt értem, mi az értelme annak, a' mit olvasol?

HAMLET. A' leg-szemtelenebb rágalmazás, Uram; mert ez a' tsúfolozó fattyú azt mondja, hogy az öreg embernek fejr szakálla és ránztos képe van, izeme fa-tsipát tsepeg, a' lába erötelen, 's az elméje gyengés; a' mellyet

én ugyan szóról szóra hiszek és vallok: de még is az illendőség ellen valónak itélem, hogy ezt ilyen világosan ide írta, 's te is, Uram, szint olyan öreggé lennél mint én vagyok, ha rák módjára vissza felé is tudnál menni.

OLDENHOLM. (*magában*) Ha ez örülés is a' mint hogy nem is egyéb, még is titkos igazság 's mélj érzés vagyon benne. — Nem vólna kedved egy kevéssé ki-menni, kegyelmes Hertzeg?

HAMLET. Hová ki? — a' világból ki?

OLDENHOLM. Már az ugyan igazi ki-menés vólna. (*magában*) Millyen nyomosok gyakorta feleletei! Itt hagyom öt, 's mindjárt rendelést téfzek, hogy a' Leányom jöjjön-elő hozzá. (*Hamlethez*) Kegyelmes Hertzeg, én alázatos bútsút veszek tőled.

HAMLET. Ki-vévén életemet, semmit-sem vehetsz tőlem, a' mit kevesebbé sajnáljak.

OLDENHOLM. Elj szerentsésen, kegyelmes Uram!

HAMLET. (*magában*) Menj alkalmatlan öreg bolond!

NEGYEDIK KI-JÖVETEL.

GÜLDENSTERN, AZ ELÖBBIEK.

OLDENHOLM.

Te bizonyosan Hamlet Hertzéget keresed? Imé itt van.

(El-megyén)

GÜLDENSTERN. Isten tartson meg, kegyelmes Uram, kedves Hertzeg!

HAMLET. Ah, édes régi Barátom! mint vagy? mint van állapotod, édes derék Pajtásom?

GÜLDENSTERN. Mint az ilyen közönséges föld terméseknek szokott. Én éppen nem vagyok a' Fortuna Affzony' süvege gombján.

HAMLET. De a' tzipők-talpa alatt sem vagy?

GÜLDENSTERN. Ott sem vagyok, kegyelmes Uram!

HAMLET. Tehát övéhez vagy akasztva — jó! — de mi újságot hozol?

GÜLDENSTERN. Semmit egyebet, kegyelmes Uram, hanem hogy az emberek egyről egyig betsületes emberekké lettek.

HAMLET. Ugy orrunk előtt az utolsó-ítélet, vagy nem igaz az ujság. — Engedj nekem egy barátságos kérdést. Mit vétettél te a'

Fortuna Isten-Affzonsága ellen, Barátom, hogy tégedet ebbe a' tömlötzbe vetett?

GÜLDENSTERN. Ebbe a' tömlötzbe, kegyelmes Uram?

HAMLET. Dánia tömlötz.

GÜLDENSTERN. Ugy az egész világ az.

HAMLET. Egy szépen ki-vakolt tömlötz! a' mellyben sok bástya, börtön, 's zár-lyukak vannak, mellyek között Dánia egy a' leg kinzóbbak közzül.

GÜLDENSTERN. Én nem úgy ítéllek, kegyelmes Hertzeg!

HAMLET. Nem? nem is néked az ő. Nints semmi olyan jó, vagy olyan rossz, hogy a' mi állításunk által ollyanná ne tétetessen. Nekem, jó Güldenstern, Dánia tömlötz.

GÜLDENSTERN. Ha tömlötz, úgy tsak a' te büfzkeséged tsinálja azt azzá: kitsíny és szorofs a' te nagyra-vágyásodnak.

HAMLET. O tudja az Isten, hogy én örömet záratnám-bé magamat egy dió-hajba, 's azt képzelném, hogy egy véghetetlen Téréség Királya vagyok; tsak ollyan háborgató álmaim ne vólnának.

GÜLDENSTERN. A' melly háborgató álmod valóban nem egyéb büfzkeségnél: mert mitsoda az egész világ egy nagyra-vágyó előtt? egy álom-árnyék.

HAMLET. Az álom már maga is tsak árnyék.

GÜLDENSTERN. Igen is; és én a' nagyra vágyást olyan semminek állítom, hogy csak árnyék' árnyékának érdemel neveztetni.

HAMLFT. Az ilyen forma gondolkozás szerint a' mi kóldusaink valódi testek, 's fejedelmek 's negédes bajnokaink csak a' kóldusok' árnyékai. — Nem jössz az Udvarhoz? — mert igazán szólván az okoskodás nem az én dolgom.

GÜLDENSTERN. Én parantsolatodra vagyok.

HAMLFT. Hallgass az ilyen Complimentekkel. Én téged nem örömet számlálnálak tselédeim közzé! mert ha úgy kell szállanom mint betsületes embernek illik, nékem vezedelmes szolgálaim vannak. De szólj barátságos egyenességgel, mit keresel te Helsingörben.

GÜLDENSTERN. Én ide egyedül látogatásol kedvéért jöttem.

HAMLFT. Én olyan kóldus vagyok, hogy még köszönetem sins; de köszönöm még is, 's mondhatom Barátom, hogy az én köszönetem drága egy fillerért. Nem hívatattál é inkább? magad' gondolata volt é az, hogy ide jöjj? Jer mondj igazat — jer, jer hát, felelj kérdésemre!

GÜLDENSTERN. Mit mondjak kegyelmes Hercegre?

HAMLFT. Nékem mind egy akár mit mondassz; csak kérdésemre légyen. Tégedet hívatlak; én a' te szemeidben titkos vallást látok,

tok, melyet természeti egyenességed nem tud eléggé eltitkolni. Már tudom hogy a' jó Király és Királyné hívatott.

GÜLDENSTERN. Mi végre, kegyelmes Hercegre?

HAMLFT. Hogy te titkaimat belőlem ki vedd; de engedd hadd kényszerítselek téged pajtási kötelességünkre, időnk' egyenlőségére 's félbe nem szakasztott szeretettünk' köteleire, 's mind arra, a' mit egy ékesebben szálló elidbe terjeszthetne, 's valld-meg, nem hívatlak é tégedet?

GÜLDENSTERN. Hívatlak igen is, kegyelmes Uram!

HAMLFT. Én meg-mondom néked, mi végre; így nem fogod magadat árúlással vádolhatni, 's a' Királynak 's a' Királynénak ígért hűséged egy tollnyival sem lessz könnyebb erántok. Én bizonyos idő óta, — miért, miért nem? nem tudom, — minden vidámságomat el-veztettem, 's szomorkodásom annyira ragadt, hogy ezt a' gyönyörködtető világot megbűzlhödtt gőz-párázatnak nézem. Millyen remek az ember! millyen nemes értelmére néve! millyen meg-mérhetetlen tehetségeiben! képére 's mozgó erejére nézve millyen tökéletes és tsudálatra méltó! munkáiban millyen hasonló az Angyalhoz! gondolkozásában mint hasonlít az Istenhez! a' leg-főbb ékessége a' Teremtésnek! a' leg-tökéletesebb minden látha-

tó valóságok közt, 's még is mitsoda az én fzeimeiben ez a' quintessentiája a' pornak? Az ember nékem nem tetfzik (*Güldenstern mosolyog*) 's az Alfzony szint' úgy nem; nohá te mosolygásoddal befzédemet érteni láttatol.

GÜLDENSTERN. Kegyelmes Hertzeg! egy gondolatom sem vólt ezen.

HAMLET. Miért neveltél hát midön azt mondtam hogy az ember nékem nem tetfzik?

GÜLDENSTERN. Azért nevettem, mert elfembe jutott, hogy, így lévén nálad a' dolog, igen sovány tartást kapnak a' Comoediások. A' mint ide jöttem, öfzve-akadtam vélek, a' te segedel-medhez akarnak folyamodni.

HAMLET. Az, a' ki Király lessz köztök, igen kedves lessz előttem. Tribütumot fogok nyujtani Felségének. Mitsoda Comoediások azok?

GÜLDENSTERN. Azok a' kik egyébkor javalásodat meg-nyerték; az ide valók.

HAMLET. 'S-hogy van az, hogy útnak? talám beléjek kapott a' rozsdá?

GÜLDENSTERN. Nem; ök még miudég úgy iparkodnak mint ez előtt, hanem megint egy külső országi tsoport ütötte-elő magát, azoknak most új vóltok miatt kedvességek van, 's a' közönséges játfozkat, így hívattatnak a' régiek, le-lármázzák a' színről.

HAMLET. Elj fzerentsésen Barátom; én a' Comoediásokkal szóllok — még ma kell nekik

egy darabot játfozni, a' melly meg-lehet, hogy kedvemet fel-vídámítja. Menj, kérd a' Királyt és a' Királynét, hogy rajta jelenjenek-meg; egy úttal pedig mond-meg a' Bátya-Atyámnak, és az Angy-Anyámnak, hogy nem sült-el gondolatjok.

GÜLDENSTERN. Miként nem, kegyelmes Hertzeg?

HAMLET. En tsak akkor vagyok bolond ha éfzokról vagy nap-nyúgotról fú a' fzel. Ha délről fú külömbiséget tudok tenni a' toronygomb és a' rajta ülö tsóka közt. Menj; hagyj magamban.

GÜLDENSTERN. Elj fzerentsésen, kegyelmes Hertzeg!

(*El-megyén*)

ÖTÖDIK KI-JÖVETEL.

HAMLET *magában.*

Isten veled! — Végre meg-fzabadúltam tőle! — Gaz, vért fzomjúzó-fattyú! gyalázatos, kerítő, hitetlen! — De mitsoda alacsony békességestürés tartóztat még? — En egy gyilkosan meg-öltt kedves Atya gyermeke, egy Menny és pokol által bosszú-állásra tüzeltt fiú, én keressek é hafzontalan panasszal könnyebbülést mint egy gyáva gyerek? én fakadjak é, mint

E 2

valami ringyó, férjhez nem illő átkozódásra? — 's agyvelő é ofztán az, a' mi ebben a' koponyában vagyon! Gyalázatos! másként kell látnom a' dologhoz! — Azt hallottam valaha, hogy egy gonofztévőt a' Poéta és a' Szín-játszó ereje annyira meg-hatotta, hogy azonnal meg-vallotta vétke tselekedetét. Ha a' gyilkosságnak nints is szava, még is hamarabb kap a' leg-leketlenebb eszköz is nyelvet, mint hogy az titokban maradhasson. Meg-tanítom ezeket a' Comoediásokat hogy a' Bátyám jelenlétében eggy az Atyám halálához hasonló tselekedetet játszanak; az-alatt merően nézek majd szemébe; 's ha csak el-sáppad is, tudni fogom mit tsináljak. Az a' Lélek a' mellyet láttam ördög lehet; ki tudja ha bánkódással nem valamely kárhozatos tselekedet elkövetésére akar é vissza-élni? Erősebb állatást keresek a' Késértet látásánál; 's a' Comoedia légyen az a' fogó, a' mellyel a' Király lelki esméretit ejtem keletzébe.

HATODIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY, A' KIRALYNE, OLDENHOLM,
OPHELIA, GULDENSTERN, és az
UDVARNOKOK.

A' KIRÁLY. (Güldensternhez)

Tehát ki nem tudta venni belőle mi az igaz oka annak, hogy élete' leg-szebb napjaiban ebbe a' veszedelmes szomorkodásba esett.

GULDENSTERN. Azt vallja maga is, hogy rend-kivül való bánatban vagyon; de mi a' forrása, azt ki-nyilatkoztatni nem akarta, 's nem is lehet semmi rést kapni ki-vevéséhez; sőt ha már közel van is az ember ahhoz, hogy őt annak meg-vallásához vigye, akkor, még színlelt meg-bomlása mellett is, elégséges ravaszkodással bír, magát a' törből ki-vonni.

A' KIRÁLYNÉ. Miként fogadott téged?

GULDENSTERN. Igen nyájasan.

A' KIRÁLYNÉ. Nem kínáltad é meg valami mulatással?

GULDENSTERN. Felséges Affzonyom, ide jöttemben, véletlenül egy csoport Comoediásokra akadtam: azt elő-bezéllettem néki, 's úgy tetszett, mintha annak örült volna; még ma adja-ki nékik a' parantsolatot hogy játszanak.

's Felségteket általam kéri, hogy rajta jelenjenek-meg.

A' KIRÁLYNÉ. Örömet. Igyekezz rajta hogy így maradjon, 's a' mulatást ne kerülje.

GÜLDENSTERN. Egész erővel azon léfzek, Felséges Affzonyom!

(*El-megyén*)

HETEDIK KI-JÖVETEL.

A' KIRALY, A' KIRALYNÉ, OLDENHOLM,
OPHELIA.

A' KIRÁLY.

Kedves Gertrüdöm, hagyj magunkban egynehány pillantásig. Titokban rendeléseket tetünk, hogy Hamlet ide jöjjön, és Ophéliát, mintha tsak véletlenül esne az, itt találja. Én és Oldenholm olyan helyre vonjuk-meg magunkat, hogy láttatlan Tanúi légyünk mindennek valami köztök esni fog, 's magunk tehesünk ítéletet, ha bánatjának a' szerelem é oka, vagy valami más egyéb!

A' KIRÁLYNÉ. Engedelmeskedem, és részemről, Ophélie kívánom, hogy a' te szépséged legyen a' Hamlet szomorkodásának szerentsés forrása: mert úgy reménységem marad, hogy ártatlanságod őt az igaz útra vezetheti.

OPHELIA. Felséges Affzonyom, óhajtom hogy úgy légyen.

(*A' Királyné el-megyén*)

NYOLTZADIK KI-JÖVETEL.

A' KIRALY, OPHELIA, OLDENHOLM.

OLDENHOLM (*Opheliához*)

Járj itt fel 's alá — (*A' Királyhoz*) Felséges Uram, ha néked úgy tetszik ide rejthetjük magunkat. — (*Opheliához*) Tégy úgy, mintha ezt a' könyvet olvasnád, hogy a' könyörgés színe magánosságodat szépítse. Sokszor történik-meg az, hogy a' leg-áhítatosabb ábrázat, a' leg-kegyesebb tekintet mellett az ördögöt magát szopjuk.

A' KIRÁLY. (*magában*) Az igen is igaz! Millyen éles vessző ütést ad ez a' szó az én lelkemnek. Egyg kurvának bé-kentt ortzája nem újatatosabb a' kendőzés rózsái-állat, mint az én tselekedeteim szavaimnak szép borítékja alatt. O sullyos teher!

OLDENHOLM. Hallom jönni; rejtezzünk-el Felséges Uram.

(*Ophelia maga marad*)

KILENTZEDIK KI-JÖVETEL.

OPHELIA (*olvasva*;) HAMLET.

HAMLET.

Lenni? nem lenni? ez tehát a' kérdés. Annak é nemesebb Lelke, a' ki a' meg-mérgesedett tsillagzatok tsapkódásait békével el-tűri, vagy annak, a' ki az inség' seregei ellen felfegyverkezik, 's ellenkezve ér véget? — Meg-halni — el-alunni; — semmivel sem több; 's ezzel az el-alvással Lelkünk' gyötrelmeinek 's az élet' meg-számíthatatlan nyomorúságinak határt vetni. Olly vég ez, mellyet buzgóan kellene óhajtánunk. — Meg-halni, — el-alunni. — — El-alunni? — talám álmodni is! — Ez ám a' göts! Mert mitsoda álmok jöhetnek majd reánk halál-álmunkban, minek-utánna már a' gázolásból ki-vergödtünk, ez az a' mi bennünket tartóztat. Ez az az elmélkedés, a' melly reá bír, hogy magunkat egy illy hosszú élet' nyomorúságainak alája vetjük. Mert ki állaná ki különben az ujjabb ujjabb ostoroztatást, az üldözők feneséget, a' bosszantását a' kevélyeknek, a' meg-vetett szerelem aggódásait, a' késedelmes igasságot, a' negédségeket a' Nagyoknak, 's azokat a' döféseket, a' mellyeket a' tűrő jámbor érdem az ezfтелен-ségtől szenved, ha egy kis hegyes vassal azt

viheti véghez, hogy a' halotti harangot meg-kondítsák? ki akarna inkább egy illy sanyarú élet terhe alatt pihegni, tikkadni? De a' titkos sejdítése annak a' halált követő valaminek, (egy utazó sem tért-vissza még azon esmeretlen Tartományból!) el-remíti a' Lelket, 's arra veszi hogy inkább szenvedjünk kínokat, mellyek már rajtunk fekszenek, mint-sem ujjaknak siessünk elikbe, mellyeket még nem esmérünk. Így tesz a' lelki esméret bennünket gyávákká; így ofzlik széllyel az el-tökéltett végezés eleven színe az elmélkedés halavány fényje előtt, 's fel-tételeink, mellyek nagyok és nemesek, meg-fordítják folyamatjokat, 's meg szűnnek hatni. Tsendesítsd magadat — — — A' szép Ophélia? — Nympha emlékezz-meg minden bűneimről eszédesedésben!

OPHELIA. Kegyelmes Hertzeg! mint vagy te?

HAMLET. Alázatosan köszönöm; jól. —

OPHELIA. Kegyelmes Uram, te nékem külömbféle ajándékokat adtál, mellyeket én emlékezetül tartottam; kérélek vedd-vissza most azokat.

HAMLET. En? én nem emlékezem hogy néked valamit adtam volna.

OPHELIA. De igen is tudod, kegyelmes Uram, és hogy ajándékid mellé olly édes szókat raktál, hogy ezek miatt azok még betsesebbé váltak. Minek utánna ez a' kedves szózat

meg-fzünt, kérlek vedd-vissza. Az ajándék egy nemes elme előtt mindég el-veszti érdemét, ha adójának szíve meg-változott.

HAMLET. Ha, ha! ártatlan é még szíved?

OPHELIA. Kegyelmes Hertzeg! —

HAMLET. Szép vagy é?

OPHELIA. Mire valók ezek a' kérdések?

HAMLET. Imé meg-magyarázom. Ha ártatlan is vagy, szép is vagy, ne engedje-meg ártatlanságod hogy szépségednek hizelkedjenek.

OPHELIA. Nem jó társa é kegyelmes Uram a' szépség az ártatlanságnak?

HAMLET. Nem a' leg-jobb: mert mindég könnyebb a' szépségnek az ártatlanságot tsábitóvá változtatni, mint az ártatlanságnak a' szépséget magához hasonlóvá tenni. Ez valaha paradoxum vólt, de a' mi napjainkban kétséget nem szenvedő igazság. — Vólt olly idő, a' mellyben én téged szerettelek.

OPHELIA. Valóban kegyelmes Hertzeg, úgy viselted magad, hogy azt hinni bátorkodom.

HAMLET. Nem kellett vólna hinned; mert a' virtus soha sem ólthatódik-bé ollyan erősen régi törzöskünkbe, hogy annak fojtósságából bennünk valami meg-ne maradjon.

OPHELIA. Annál rosszabbúl esett hogy így meg-tsalódtam.

HAMLET. Menj Apátza-Klastromba. Minek lennél bünösök Anyjává? En nem vagyok egy a' leg-gonoszabbak közül; de még is

tudnám magamat ollyanokkal vádolni, hogy jobb vólna ha az Anyám soha sem szült vólna! En kevély vagyok, bosszú-álló, büfzke, 's több vétkek' el-követésére kész, mint gondolattal bírok azokat elő-számlálni, képzelődéssel ki-gondolni, 's idővel végre-hajtani. Minek kell az illyen semmire valóknak mint én, az ég és föld közt fel 's alá máfzkálni? Mi mindyájan semmire valók vagyunk; ne hidj egyikünknek is. Menj Apátza-klastromba. — Hol az Atyád?

OPHELIA. Oda haza van, kegyelmes Uram!

HAMLET. Zárasd rá az ajtókat, hogy ha bolond, tsak a' maga házánál üzze bolondságait. — Elj szerentsésen.

OPHELIA. Mennyei Hatalmak!, térítsétek-meg elméjét!

HAMLET. Képirási mesterségtokről is hallottam valamit: gyönyörű mesterség! Az Isten néktek adott ábrázatot, 's ti mást tsináltok magatoknak. A' sok patsmagolással, piperézéssel, affectáltt selypítéssel, tántzó lépéseitekkel, gyermeki éretlenségtekkal el-tsúnyítjátok az Isten szép munkáját, 's ollyan együgyűk vagytok, hogy még el-hifizitek magatokat bolondoskodástokban. Menj, menj kérlek, nem akarok semmit tudni többé felöle, el-hódított egészzen. A' házasodást értem. Azok a' kik már egyszer benne vagynak éljenek egyetlen-egyig; a' többiek maradjanak, a' mint

vannak. Apátza - klastromba! menj mondom, menj!

(*Hamlet el-megyén*)

TIZEDIK KI-JÖVETEL.

OPHELIA (*egyedül*)

Be fzeretetre méltó Lélek romla-meg itt. A' szeme egy Udvarnoknak, a' nyelve egy Tudósnak, a' kardja egy Vitéznek, a' virító reménysége az Országnek, az a' tükör, a' mellyben magát minden, a' ki tetszeni kívánt, nézegette, a' remekje mind annak, a' mi nagy, szép és kellemetes, egéfszen, egéfszen oda lett! — Én szerentsétlen, a' ki egykor édesgetéseinek kedves hangzatját olly kedve telve szívtam-bé, 's most kéntelen vagyok nézni, hogy az ő benne lakozó szép lélek mint egy meg-hasadtt harang mint ád hibás selyp hangokat, 's ártatlanságának hasonlíthatatlan virága szomorú tsüggedéssel mint hervad. Jaj nekem hogy eddig kellett élnem 's azt látnom a' mit láttam.

(*El-megyén*)

XI-dik KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY, OLDENHOLM.

A' Király.

'S te azt tartod, hogy szerelem? Nem, az ő lelkét más dolgok háborgatják, 's az, a' mit mondott, ha rendesnek tetszik is, még sem ez-telenség. Méljen fekszik valami az ő elmejében, a' mi felett meláncholiája költő-formán ül, 's tartok tőle, hogy veszedelmes leszs, ha meg-engedjük hogy ki-költse. Hirtelenében egy módot találtam, a' mellyel ennek elejét vehetjük. Haladék nélkül küldöm Angliába, hogy a' meg-tagadott adót végye-meg. Talám a' tengeri szellőzés, az idegen föld, 's a' sok uj tárgyak azt az öfzve-tsomózott kelevényt, melly elméjét fekete képekkel rakta teli, és a' mi miatt e' rendkívül való kedvetlenségbe esett, széllyel öfzlatják. Mit tartasz felöle.

OLDENHOLM. Reményelem jó foganatja leszs. Noha én még is azt állítom, hogy el-tépett Szerelem az igaz eredete bánatjának. — Mindazáltal Felséges Uram, bánj önnön tetszésed szzerint; de ha ellenedre nem vólna, hagyd a' Királynénak hogy a' mai Comoedia után vele tartalék nélkül szölljon, 's vallásra vonni igyekezzen; én az-alatt ollyan helyre vonom-meg

magamat, a' honnan ki-hallhassam mit beszéllnek egymással. Ha meg nem valjja, küld Angliába, vagy zárd-bé valahová, a' mint azt böltsességed javallani fogja.

A' KIRÁLY. Követni fogom tanátsodat hív Oldenholm! — menj és beszélj-előre a' Királynéval.

(Oldenholm el - megyen)

XII-dik KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY (egyedül)

Izonyú az én gonofzságom, 's az égre kiáltoz. A' leg-első isteni átok fekszik azon. — — — Egy meg-öltt testvér! — Nem imádkozhatom! Hogy imádkozhatnám, midön belső küfzködéseim, hajlandóságom és fel-tételem között, hasonlónak tesznek ahhoz, a' ki előtt két munka van, 's azon habozván hogy mellyikhez nyúljon hamarabb, mind a' kettőt el-múlásztja. — De ha ez a' meg-fertéztetett kéz magánál vastagabban van is vérrel bé vonva: nintsen é elég esője az Égnek azt hószínné fejeírteni! Ah de mitsoda imádságot mondjak? Eotsásd-meg nékem undok gyilkosságomat! — Az nem lehet, mert még birtokában vagyok azoknak a' jóknak, a' mellyek miatt ezt a' gyilkos tselekedetet el-követtem, — a' Király-

nénak és a' Koronának! — Hogyan hát? mi van egyéb hátra? Próbát teszek mit tehet az igaz meg-bánás? O szerentsétlen állapot! O fertöbe sülyedt lélek! a' ki annál mélyebben rogysz, mentől inkább igyekszel ki-vergödni! Segítsetek Angyalok! segítsetek meg meredtt térdek! Te pedig átzél-hártyájú szív, puhúlj-meg ollyanra, mint a' tsetsemő gyenge bőre! Még minden jóra fordúlhat.

(Le-térdel)

XIII-dik KI-JÖVETEL.

HAMLET (ki-jö;) A' KIRÁLY.

HAMLET.

Most vihetem véghez leg-alkalmatosabban, mikor imádkozik, 's most vífzem véghez. — Igy leg-alább idvezül. — 'S e' lessz ofztán a' bosszú? E' vólna szép! — Egy istentelen meg-öli az Atyámat, 's én, én az ő eggyetlen fia, ezt az istentelent, a' ki őtet meg-ölte, az Egbe küldöm érte — — O ez jutalom vólna, nem véres bosszú. — — Ő az Atyámat véletlenül, teli gyomorral, virágában lévő vétkeivel ölte-meg. — — Mint van dolga, maga tudja az Eg, — a' mi vélekedésünk szerint, igen roszlú. Igasságos vólna é hát

tselekedetem, ha olyankor emelném tovább, mikor, lelke le-rázta bűneit, mikor készen van az útra? — — Menj hüvelykedbe, kardom! irtóztatóbb szolgálatra kell készen lenned! Mikor rézveg lesz, vagy alszik, vagy indulatos fel-lobbanásában, vagy vért-motskoló ágyának öröme között; mikor játszani fog, vagy káromkodik, vagy valamit olyat tsinál, a' mi ne engedje idvességét reményleni, akkor döfj egyet rajta, hogy lába az Eg felé nyúljon, míg undok Lelke a' pokol felé tart.

(*El-megyén*)

A' KIRÁLY. (*Fel-kél, 's elő-jő*) Szavaim fel-reppennek, gondolataim ide alatt maradnak, gondolat nélkül való szó pedig nem jut az Egekre.

(*El-megyén.*)

NE-

NEGYEDIK FEL-VONÁS.

ELSŐ KI-JÖVETEL.

(*Egy Játzó-színre változtatott Palota*)

HAMLET, GUSZTAV, és egy SZIN-JATSZO.

HAMLET.

M Ond úgy, kérlek, a' mint én mondtam, minden erőltetés nélkül, azzal a' hanggal és accentussal, a' mellyel közönségesen beszéllünk. Mert ha a' szódat úgy szeded teli mint némelly Actor szokta, annyinak tartom, mintha verseimet! az éjjeli őr kiáltaná. A' kezeddél se hadazz úgy mintha a' levegő-egyet akarnád [fűrészelni; mozgasd azt lassan, mert indulataidnak leg-hevesebb fel-lobbanásában 's szélvélzében is mindég úgy kell alkalmaztatnod mozdulásaidat, hogy azok az illendőséget meg-ne sértsék, 's valóságos érzést mutassanak. Öszve-tsikorgatom fogaimat ha egy nagy parókás széles vállú bolondot látok magam előtt, a' ki valamely indulatot izre-tép, és, igen mesterkedvén, neki puffafzkodik mint valami esze-velzett; de közönségesen nem is egyébre

F

valók az ilyen tüskék, hanem hogy lármát 's természet ellen való gesticulatiókat tsinálnak. Nem szánám meg-botoztatni az ilyen vázt, mikor a' Camillusokból egy kortsmán hadazó tízedest tsinál. Kérlek őrizkedj ettől.

Szín-játszó. Arról felelek, kegyelmes Uram!

HAMLET. De ellenben igen jámborúl se viseld magadat; ebben önnön ítéleted légyen tanító-mestered. Alkalmaztasd az actiót a' szókhoz, 's a' szókat az actiohoz, 's tsak arra vigyázz, hogy a' természet határán túl ne lépj. Az, a' mi erőltetett, ellenére van a' játzó-szín tzeljának, melly nem egyéb, hanem a' Természetnek mintegy tükröt tartani elibe, a' Virtus kedves ábrázatját ki-mutatni, 's az időszakafz szokásait igaz színnel festeni 's másoknak szemléléséül ki-tenni. Ha ezt nagyobb vagy kisebb mértékben teljesítéd, azokat a' kik hozzá nem értenek nevetésre indíthatod ugyan: de az értelmes Néző meg fog benned botránkozni; pedig egy ilyennek javallása többet nyom egy teli ház éretlenek magafaltásinál. En esmerek némelly Játzókat, 's vóltak a' kik ezeket annyira ditsérték a' mennyire ditsérni lehet, — ezek mondájokat olyan tsűf lármázással mondták-el, olyan rútrángatásokat követtek-el azok alatt, hogy kételkedtem benne, ha nem a' Természet szakmányossa akart é szerentsétlen igyekezettel belőlök embereket faragni.

Szín-játszó. Azt tartom, hogy ezen fogyatkozásból mi alkalmasint ki-vetkeztünk.

HAMLET. Vetkeztetek-ki egéfen, kérlek; 's hagyjátok meg azoknak, a' kik a' személyek el-oltságakor mulattató beszédeknek kapnak, hogy ahhoz, a' mi papirosokon van, semmit se tegyenek; mert sokan közülök azzal akarják önnön-magokat mulatni, hogy balgatag Nézőjöknek egy részét meg-nevettetik, 's figyelmetességeket, midőn valamely nyomos darabra kellene szegezve lenni, másra fordítják. Ez szenvedhetetlen dolog; 's azt mutatja hogy az a' bolond, a' ki így tesz, szánakozásra méltó képzelődésben van. — Menj, 's készülj a' játékhöz.

(A' Színjátszó el-megy.)

MASODIK KI-JÖVETEL.

HAMLET, GUSZTAV.

HAMLET.

Guztáv, te minden tekintetben egy olyan betűletes ember vagy, a' millyet életemben találhattam.

Gusztáv. O kegyelmes Uram.

HAMLET. Nem; azt ne hidd hogy én néked hízelkedjek; mert mitsoda interest reménylhetek én tőled, kinek minden gazdagsága abban áll,

hogy elég értelemmel bír magának ruhát és el-
 élést szerzeni? A' hízlekedés nyelve tsak a'
 Nagyok láb-nyomait nyalogatja; 's árús térdeit
 tsak ott hajtja-meg, a' hol jutalmat reményl.
 Miólta lelkem alkalmas választást tenni, 's
 az embert az embertől megkülömböztetni, té-
 ged választott mindenek közzül magának: mert
 én tégedet olly férfinak kezdetelek esmerni, a'
 ki a' Szerentse kedvezését színt ollyan mérték-
 ben fogadta-el, mint üdözését; 's mikor minden
 vilzontagság ellene zúdúlt is, színt olly vidám
 vólt mintha semmit sem szenvedett volna: —
 's bódogok azok a' kiknek ivérek és elméjek
 ollyan szerentsés ölzve-egyvelítéssel van egyyüvé
 olvasztva, hogy nem lesznek sípjává a' Fortuna
 újjainak, 's nem szállnak úgy, a' mint ő billent.
 Mutals nekem egyy embert, a' ki nem rabja
 indúlatjainak, 's szivem magvában hordom őt,
 mint téged hordalak. — Elég, és egyy kevésse
 több is mint elég, erről! Most a' játzó-színen
 mindjárt egyy ollyan drámát fognak a' Király
 jelenlétében játszani, a' mellynek egyy Scénája
 sokat hasonlít ahhoz, a' mit én az Atyám
 halálának környül-állási felől beszélltem néked.
 Kérlek ha majd ez a' Scéna jön-elő, fogd szemre
 a' Bátyámat a' leg-figyelmelesebb tekintettel.
 Ha egyy bizonyos monda alatt titkos gonofz-
 sága el-nem árúlja magát, úgy az a' Lélek
 a' mellyet láttunk, pokolbeli lakos, 's az én
 képzelődésem az ördög ülő-vasán koholódott.

Ne fordítsd-el róla szemeidet, én is úgy te-
 lszek, 's annakutánna majd egyyüvé-rakjuk jegy-
 zéseinket, 's ítéletet hozunk maga viselése
 felől.

GUSZTAV. Jól van, kegyelmes Hertzeg; ha
 valamit el-lop az-alatt míg a' Comedia
 tart, s' rajta nem veízt a' lopáson, erfényem
 fogja meg-fizetni.

HARMADIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY, A' KIRALYNE, OLDENHOLM,
 OPHELIA, GULDENSTERN, HAMLET,
 GUSZTAV, AZ UDVARIÁK,
 ÉS TSELEDEK.

HAMLET.

Imhol jönnek a' Comoediára — nékem most
 Szerelmest kell játszanom. — Foglalj jókor
 helyet.

A' KIRÁLY. Hogy vagy, Hamlet?

HAMLET. Hasonlíthatatlanul valóban mint
 a' Camæleon; én ígéretekkel töltött szellöt
 ezem; a' ti kappanjaitok pedig azzal meg-
 nem tudnak hízni.

A' KIRÁLY. En ezzel a' felelettel nem tu-
 dok semmit tsinálni, Hamlet —

HAMLET. En sem. (Oldenholmhoz) Hát
 te Uram, hiszen te is játszottál valaha Osko-
 láidban Comoediákat, azt mondottad?

F 3

OLDENHOLM. Igen is, kegyelmes Hertzeg, 's engemet jó Játszónak tartottak.

HAMLET. 'S mitsoda fzemélyeket játszottál?

OLDENHOLM. En Július Caesar voltam, a' Capitoliumon meg-öltek, 's Brútus volt a' gyilkosom.

HAMLET. A' brutális tselekedet volt hogy egy ilyen ökor Capitoliumot ölt meg. — Készen vannak a' játszók?

GÜLDENSTERN. Parantsolatodat várják, kegyelmes Hertzeg!

A' KIRÁLYNÉ. Jer, kedves Hamlet, ide, ülj mellém.

HAMLET. Követlek Anyám; itt egy Mágnes van, a' melly hathatósabban húz.

OLDENHOLM. (A' Királynéhez) Vetted é éfzre?

OPHELIA. Kegyelmes Hertzeg, néked velem játszanod tetízik.

HAMLET. Kítsoda? én?

OPHELIA. Igen.

HAMLET. Ha tudnád, hogy! Nem láthatísz furtsább trefa-katzajt, mint én vagyok. — De mit is tudnék egyebet tsinálni? hiszen, tsak gondold-el, az Anyám millyen vígan nézi-körül magát, pedig alig van két órája, hogy meg-hólt az Atyám.

OPHELIA. Engedelmet kérek, már két hónapja, kegyelmes Uram!

HAMLET. Ugyan már, két hónapja? — O ha úgy van, az ördög járjon feketében, én megint a' nyakamba vetem veres mentémet. Egek, már két hónapja, s' még is fenn van az emlékezete. Már így tsak lehet reményleni hogy egy nagy ember emlékezete halála után fél éztendőnél tovább marad fen; de úgy leg-alább egy Templomot kellett néki építeni; ha pedig azt nem épített, szenvedje hogy felejtik.

NEGYEDIK KI-JÖVETEL.

MUSIKA, PANTOMIME.

Egy Hertzeg és egy Hertzegné, koronás fővel, szercimesen lépnek a' Theatrumra; a' Hertzegné által-öleli a' Hertzegot, ez is a' Hertzegnét. A' Hertzegné le-térdel, a' Hertzeg fel-emeli, 's fejét kebelébe hajtja. Egy pázsit-székre fekszik. A' Hertzegné látja hogy férje el-aludt, 's ott hagyja. Azután elő-jö egy idegen, el-veszi a' Hertzeg koronáját, meg-tsókolja a' Hertzegnét, és mérget tölt a' Hertzeg fülébe. A' Hertzegné vissza-tér, 's halva taldván férjét, sopánkodik. A' Gyilkos két vagy három nema követővel elő-jö, 's tetti magát mintha bánkódna. A' hótt-test el-vitetik. A' Gyil-

kos a' Hertzegné körül forog, 's ajándékokat nyújt neki. Az Özvegy egy darabig bosszankodni látszik: de sokára el-fogadja szerelmét, 's együtt mennek-el.

OPHELIA. Mi lesz ebből?

HAMLET. Lántzos mennykő, Kis-Affzony!
e' roszat jövendől.

OPHELIA. E' talám a' játék summáját akarja elő-adni.

HAMLFT. Azt meg-halljuk ezektől.

ÖTÖDIK KI-JÖVETEL.

(A' Dráma.)

HERTZEG GONZAGÓ, A' HERTZEGNÉ; —
későbbben ofztán LUCIAN.

A' HERTZEG.

Phoebus már harmintfzor végzé-el futását,
'S a' Húga tizenkét harmintfzor forgását,
Miólta benniüket az Amor kötele
Hymennek oltárán együvé szentele.

A' HERTZEGNÉ.

'S annyifzor fogják még tenni futásokat,
Míg Istenink vissza-vonják áldásokat.
De még is előre retteg Feleséged
Midön fogyni látja gyengültt egésséged'.

Az Affzonyok a' melly hevesen szeretnek,
Kedvesek' éltéért szintén úgy reszketnek.

A' HERTZEG.

Nem ok nélkül félsz te hamar halálotmtól,
El-válok te tőled kedves birtokomtól.
De az a' gondolat, hogy e' szép világban
Te fen-maradsz, nékem enyhítesemre van.
'S talám még érettem búsongó szivedet
Eggy újjabb — — —

A' HERTZEGNÉ.

Kedvesem! fojtsd-el beszédedet!
Ez a' te sziveddel egyvé olvadott szív,
Erántad, ha porrá válsz is, lesz mindég hív.
Jegyezze a' napot átkozott nevezet,
A' melly engem másnak karja közzé vezet!
Tsak a' szörít új férjt ismét kebelébe,
A' ki maga vert kést az első szívébe.

HAMLET. Hah! mardosó féreg! mardosó féreg!

A' HERTZEGNÉ.

Vak tűzét, 's nem szíve tanását, követi,
Az az özvegy, a' ki a' fátyolt el-veti.
Engem valamikor új férjem tsókolna,
Meg-borzadott szívem gyilkosan vádolna,
Hogy én voltam a' ki el-pártoltt szívemet
Idegennek nyújtván, meg-öltem férjemet.

A' HERTZEG.

Nints nékem kétségem esmértt hűségedben,
Mert tudom, hogy nevem mélyen áll szí-
vedben:

De sokszor meg-esik, olyakat fogadunk,
Ígéletünk mellett hogy meg-nem állhatunk.
Most tehát hogy férjhez nem mégé ígérheted:
De ha meg-hóltt Urad' a' sírba téteted,
Vessed fogadásod el-hagyott sírjába,
'S rohanj új Tisztelőd 's Kedvesed nyakába.

A' HERTZEGNÉ.

Esküdjön-öszve úgy menny és föld ellenem!
Vesszen-el koronám, bírtokom 's mindenem!
Szemem ne esmérje soha a' nyugalmat!
Nap 's Éj gyűjtse rám a' leg-kínzóbb fáj-
dalmat!

Légyek nyomorulttabb mint az a' Remete,
Kit szüntelen furdál lelki-esmérte,
Bús életem hosszas haldoklássá válljon,
Reám minden felől véres átok szálljon,
És a' melly vefzélytől leg-inkább rettegek
Azzal kínozzanak a' boffzantott Egek,
Ha fogadásomtól valaha el-állok,
'S hitetlenül újjabb nyoszolyába szállok.

HAMLET. Vallyon meg-állja é szavát?

A' HERTZEG.

Kedvesem, ha el-kap mellöled a' halál,
Emlékezz-meg, nékem mostan mit fogadál.
De, hagyj egyg kevéssé, meg-lepett az álom;
Talám fogyott erőm benne fel-találom. —
(El-alszik)

A' HERTZEGNÉ.

Aludj, Kedves! én majd kérem az Egeket,
Ereztessék vélünk kegyes védelmeket;
'S vígyáztván hűségünk' szent szövetségére,
Minden meg-hasonlást üzenek mellzére.

HAMLET. (a' Királynéhoz) Felséges Affzo-
nyom miként tetszik néked ez a' játék?

A' KIRÁLYNÉ. Úgy ítélem, a' Hertzegné
sokat ígér.

HAMLET. Ó majd el-válik, mint állja-
meg szavát.

A' KIRÁLY. Esmered ezt a' darabot Ham-
let? Nints é valami érdeklő benne?

HAMLET. Nints, semmi sints; az mind tsak
játék, a' mit mutatnak; nem igazán ölik-meg
a' Hertzeget; egyg szó sints benne a' mi vala-
kit érdekelhetne.

A' KIRÁLY. Mi a' neve?

HAMLET. AZ EGÉR-FOGÓ. — Igazán;
meg-lehet hogy titkos értelme miatt neveztetett
annak; — egyg gyilkosságot ad-elő, a' melly

Velentzében történt. Gonzagónak hívták a' Hertzegét, a' Hertzegnét Baptistának. Mindjárt meg-látjátok millyen istentelen tselekedet volt az ; de a' bennünket nem érdekel. Felségednek és másoknak, a' kiket a' lelki-esméret nem bánt, ez annyi mint tréfa ; a' ki rühes, vakarózzon.

(*Lucián elő-jö*)

Ezt Luciánnak hívják ; Atyjafia a' Hertzegnek. — No kezd-el már, Gyilkos ! Mit pilz-mogsz ördögi tekinteteiddel. Kezd rá, a' krá-kogó varjú már bosszú-állásért kiáltoz.

LUCIÁN.

Nem rettent már többé a' háborgó elme,
Tüzel az imádott Hertzegne' szerelme,
Itt az erős méreg, kélsz tetteire kezem,
Nem mondja most gyáva szívem hogy vét-
kezem,
Ömölj hát pokolban termett bürök nedve,
'S tedd azt a' mit régen óhajtok epedve.
Öld-el őt, míg álma töle-el-távozik,
'S Kedvesének karja közzé kívánkozik.

(*Az alvó Hertzeg fülébe mérget önt*)

HAMLET. (*a' Királyhoz*) A' tulajdon kert-jében öli-meg őt, hogy urává tehesse magát birtokának ; az ő neve Gonzagó ; a' történet esméretes, 's nyomtatásban is ki-jött. Mind-

járt meg fogjátok látni hogy nyeri-meg a' Gyilkos a' Hertzegné szerelmét is. —

OPHELIA. A' Király fel-kél.

HAMLET. Eggy semmit sem jelentő beiféd verhetné-fel őt ?

A' HERTZEGNÉ. Mi lelte az én Férjemet ?

OLDENHOLM. Szünjetek-meg játszani —

A' KIRÁLY. Tartsatok világot ! félre, félre!

MINDENEK. Világot ! világot ! világot !

(*Öszve-zavárodva mennek-el*)

HATODIK KI-JÖVETEL.

HAMLET, és GUSZTAV.

HAMLET.

Edes Gusztávom ! annyinak tartom a' mi Késértetünk' szavát, mintha valakitől tízezer tonna aranyat kaptam volna. Láttad é mi történt ?

GUSZTÁV. Igen is láttam, kegyelmes Hertzeg.

HAMLET. Hát mikor a' méregről volt a' beiféd ?

GUSZTÁV. Azt is, egyebet is láttam.

HAMLET. Jer, még majd eggy más Comoe-diát is játszatok, az néki még kevesebbé fog tétlzeni.

(*Gusztáv el-megyén*)

HETEDIK KI-JÖVETEL.

HAMLET, GÜLDENSTERN.

GÜLDENSTERN.

Kegyelmes Hertzeg, engedd hogy veled egynehány szót szóljak.

HAMLET. Egész egy historiányit, Uram.

GÜLDENSTERN. A' Király; az én kegyelmes Uram, —

HAMLET. Ertem, édes Úr, 's mit tesz néki parantsolni?

GÜLDENSTERN. A' Cabinetjébe zárta magát, 's rosszabbúl van mint képzelni lehetne. —

HAMLET. Talám a' mértékletlen ital —

GÜLDENSTERN. Nem, kegyelmes Hertzeg, az epe —

HAMLET. Uram a' te természeti böltséged nagyon meg-tévedett, midőn téged hozzám útasita; én rajta nem segíthetek, én nem vagyok Orvos; mert ha a' vólnék felő még jobban fel-ne keverném epéjét.

GÜLDENSTERN. Kegyelmes Hertzeg, hallgass-ki a' helyett hogy szokatlan félre-tsapásaid által ki-akarsz kerülni annak, a' mit mondani készülök.

HAMLET. Meg sem mozdúlok Uram, szólj, mi kell?

GÜLDENSTERN. A' Királyné engemet szívének leg-nagyobb el-keseredésével küld hozzád.

HAMLET. Isten-hozott Uram.

GÜLDENSTERN. Nem, kegyelmes Uram, ez a' Compliment nem illik ide. Ha szóllásomra egésségés feleletet méltóztatfz adni, úgy elvégzem a' Királyné reám bízott parantsolatjat; ha pedig nem, ne vedd rossz neven, ha — meg-fordúlok.

HAMLET. Uram azt én nem adhatok.

GÜLDENSTERN. Mit, kegyelmes Hertzeg?

HAMLET. Egésségés feleletet Uram; az én agyvelőm nagyon rosszúl van: de a' millyennel szolgálhatok, szívesen léfzek szolgálatodra, vagy inkább az Anyámnak, a' mint mondád. — No szóllj hát — minden hímezés hámozás nélkül.

GÜLDENSTERN. Ha parantsolsz; a' Királyné azt mondja hogy a' te magad viselete ő Fel-ségét ifzonyú nagy tsudálkozásra ragadta.

HAMLET. Ó ifzonyú fiú, a' ki az Anyját illy ifzonyú módra tsudálkoztatja. De nintsen é ezen ifzonyú tsudálkozás előtt valami titkos érdekeltetés?

GÜLDENSTERN. A' Királyné minék-előtte még le-fekszik, a' maga Cabinetjében óhajt veled szóllani.

HAMLET. Engedelmeskedni fogok ha tiszter Anyám vólna is. — Van még valami mondani valód?

GÜLDENSTERN. Kegyelmes Hertzeg! én néked egykor barátod voltam.

HAMLET. Én még most is az vagyok néked!

GÜLDENSTERN. Szóljunk tehát barátságunkhoz képest tartózkodás nélkül, mi lehet ennek oka? Hidd-el, hogy ha így bánfz, ha titkodat még barátid előtt sem nyilatkoztatod-ki, elzáratod magad.

HAMLET. Uram, én hivatalba akarnék jutni.

GÜLDENSTERN. Hogy juthat valami illyes efzedbe, minekutánna a' Király bízossá tett a' felöl, hogy koronája reád száll.

HAMLET. Igen; de — míg a' fű meg-nő — a' példabeszéd egyg kevéssé motskos. — (*Egyg Flautravert veszen-le a' kissebb játzfő szín Orchesterjéről*) Kérlek fűjj egyget ezen a' sípon.

GÜLDENSTERN. Én nem tudok sípolni kegyelmes Uram!

HAMLET. Kérlek szépen.

GÜLDENSTERN. Hidd-el nem tudok.

HAMLET. Igen kérlek.

GÜLDENSTERN. Egyg hangot sem tudok rajta ejteni.

HAMLET. Ó az olly könnyű, mint hazudni. Billegtessed szelelő lyukait újjaiddal, fűjj belé felültről, 's a' leg-szózatósabb muzsikát fogja adni. Imé itt vannak a' szelelő lyukak.

Gusz-

GUSZTÁV. De éppen ez a' dolog, hogy billegetni nem tudom az újjaimat; nem tanul-tam azt soha.

HAMLET. No nézd tehát mitsoda gyáva por-tékának tartassz te engem. Te örömezt játzfánál rajtam; akarnád hogy mások lássák hogy te rajtam játzfani tudsz; titkomat akarnád ki-vájni belölem; azt óhajtod hogy a' leg-alsóbb hangzatról a' leg-felsőbbig adjak szót intésedre; 's noha ebben a' darab fában a' leg-szózatósabb muzsika van, te rajta még sem tudsz tsak egyg hangot is ejteni? hogy tudtad azt el-hitetni magaddal, hogy rajtam könnyebb játzfani, mint ezen a' sípon. Nevezz engem annak a' muzsikai Instrumentumnak a' mellynek nevezni akarfz; azt az egyget mondhatom, hogy ha belölem némelly fél-hangot ki-tsalni találnál is, még sem fogsz rajtam játzfani. — Vége a' Letzkének. Uram — Isten hírével!

NYÓLTZADIK KI-JÖVETEL.

OLDENHOLM, ES AZ ELŐBBIEK.

OLDENHOLM.

Kegyelmes Hertzeg a' Királyné szöllani kíván veled, és azt minél elebb.

HAMLET. Látod é azt a' teve forma felhöt amott.

G

OLDENHOLM. Igazán; éppen olyan mint a' teve.

HAMLET. Nékem úgy tetszik, hogy inkább hasonlít egy rigóhoz?

OLDENHOLM. Az igaz, fekete mint a' rigó.

HAMLET. Vagy egy Tzethalhoz?

OLDENHOLM. A' tzethalhoz valóban sokat hasonlít.

HAMLET. Jó, tehát azonnal mégyek az Anyámhoz. — (*magában*) Ezek közt a' bolondok közt még utoljára magam is el-veztem az eszem. — — Egy pillanatban mégyek az Anyámhoz.

OLDENHOLM. Tehát előre hírt víszek.

HAMLET. Az meg-lehét. Egy pillanat nem sok idő. — Barátim hagyjatok magamban.

KILENTZEDIK KI-JÖVETEL.

HAMLET (*magában*)

Az Anyámhoz? — — O bódogtalan, öfzverontsoltt szív, ne felejtkezz-el arról, a' mivel néki tartozol. Ne engedd hogy egy Nérói fekete lélek szálljon ebbe a' mérész meljbe; éles léfzek, de nem kegyetlen; tör lessz a' számban, de kezem fegyver nélkül lessz. Ebben az egyben nem fog meg eggyezni szívemmel kezem. Akár melly fel-hevülésre jutok is, még se kö-

zelítsen soha hozzám az az ifzonyúság, hogy öt illessem.

(*El-mégyen.*)

TIZEDIK KI-JÖVETEL.

(*a' Királyné Cabinetje*)

A' KIRALYNÉ, OLDENHOLM, 's továbbat HAMLET.

OLDENHOLM.

Mindjárt itt lessz. Szólljon oda néki Felséged. Mondja-meg neki világosan hogy a' Király nem türheti továbbá bollahtásait, és ha Felséged nem fogta volna pártját, a' dolognak kedvetlen következései lehetek volna. Én az alatt itt vonom-meg magamat, hogy ne lásson. Tsak bátran, Felséges Allzonyom, mossa-meg derekason Felséged.

A' KIRALYNÉ. Bíz rá meg egészen! Meglátod —

HAMLET. (*közelgetve kívülről*) Anyám! Anyám!

A' KIRALYNÉ. Távoz hamar; már itt van.

HAMLET. Itt vagyok tehát Anyám! — szóllj, mi baj?

A' KIRALYNÉ. Hamlet, te nagyon vétkeztél az Atyád ellen.

HAMLET. Anyám, te nagyon vétkeztél az Atyám ellen.

A' KIRÁLYNÉ. Mitsoda meg-bomlott feleletet adsz te nékem?

HAMLET. Az én feleletem egészen hozzá illik az istentelen kérdéshez.

A' KIRÁLYNÉ. Hogyan, Hamlet? mi leszl ebből?

HAMLET. 'S mit akar Felséged?

A' KIRÁLYNÉ. Nem esmérsl é már engem?

HAMLET. Nem; esküszöm az Egekre nem! Te a' Királyné vagy, Férjed testvérenek felesége, 's én kívánnám hogy az ne vólnál. — Anyám vagy.

A' KIRÁLYNÉ. Jó! ha te így kezdessz velem szóllani, valakit hívatok-elő, a' ki neked felelni tudjon —

HAMLET. Jer, jer; ülj ide, egy lépésnyire sem erefztelek, míg egy tükröt nem tartok elidbe, a' mellyben magadat szívednek leg-titkosabb rejtekéig meg-láthasz.

A' KIRÁLYNÉ. Mit akarsl; talám csak nem ölfz-meg! Hé! hé! jertek! jertek!

OLDENHOLM. (a' kárpit megöl) Hé! hé! jertek! jertek!

HAMLET. Mi dolog ez? Mi van itt? — (kardot ránt 's által-döfi a' Spanyol-falt) Egy meg-öltt egér! egy agyon szúrtt egér!

OLDENHOLM. Oh! — — —

A' KIRÁLYNÉ. Jaj nékem! az Egekért mit tsináltál?

HAMLET. Azt én nem tudom. — A' Király az?

A' KIRÁLYNÉ. Ó, mitsoda Egekre kiáltó tselekedet az?

HAMLET. Egre-kiáltó tselekedet? Valóban; csak nem olly Egre kiáltó tselekedet, jó Anya! mint egy Királyt meg-ölni 's a' Testvérehez menni.

A' KIRÁLYNÉ. Egy Királyt meg-ölni?

HAMLET. Igen is Felséges Asszonyom! azt mondottam. (Oldenhalmhoz fordúl) Bóldogtalan, ostoba, mindenbe egyveledett bolond, menj útra! Nagyobbnak gondoltalak, mint a' milyen vagy. Köszönd magadnak most, a' mit kaptál; most ha késő nem vólna meg-tanulhatnád hogy nem jó az embernek mindenbe belé ártani magát. — (a' Királynéhoz) Féltre ezzel a' haszontalan jajgatással, ülj-le szépen, tsendesesen, 's add kezembe szívedet hadd vessem sajtóba; mert oda vetem, ha külömben a' gonofzság annyira meg-nem edzette, hogy semmit sem érezhet.

A' KIRÁLYNÉ. Mit tselekedtem én ollyat, a' mi miatt te erre a' vétkes meg-támadásomra vetemedhetzl.

HAMLET. Egy olly tettet, melly az ártatlanság el-pirúlása által is gyanússá leszl, és a' melly a' kegyességet is kép-mutatónak kiáltja;

egy olly tettet, a' melly a' szenteltt szerelem rózsáját ortzádról le-tépi, és helyébe szeder-fzín kelevényt rakott: egy olly tettet, a' melly a' házassági esküvésnek olly kevés hitelt hágy, mint a' millyenek a' tsalárd kotzkások esküvései. — O! egy olly istentelen tettet, a' melly a' leg-szentebb szövetséget is semmivé tette, és a' Religiót hafzontalan szó-hangzattá változtatta. Az Eg ezen gonofzság el-kövéteése ólta szomorkodva néz-le földünkre, olly szomorkodva búsan és setéten, mint egykor az ítélet napja reggelén nézni fog.

A' KIRÁLYNÉ. Az Egekre! mitsoda tettet?

HAMLET. A' melly úgy kiáltoz, hogy riadása Indiáig is el-hat. — Nézd nézd ezt a' képet, meg' ezt, két Testvérnek a' képeit; nézd minő méltóság ült ezen a' homlokon! nézd az Apolló haj-fürtjeit — Jupiternek homlokát; — e' Márshoz illő rettenteni 's parantsolni termett szemeket! ezt az alakot, a' mellyre mindenik Isten reá nyomta petsétjét annak bizonyására, hogy igaz Férjfi. Ez volt a' Férjed: — Nézd most már ezt; mostani Férjedet, őt, a' ki mint az üfzög az ép vetést, tulajdon Testvérét ölte-meg? — Hová tetted szemeidet? Nem nevezheted azt szerelemnek: mert a' te korodban nem heves a' vér többé, 's enged az értelemnek; 's mellyik értelem hagyná-el azt ezért? A' meg-tsábulás nem tévesztette-öfzve annyira elmédet, hogy

ezt jónak láthatd: mért nem tsábúlhat-meg senki úgy, hogy illy ifzonyú hasonlatlanságok közt külömbséget tenni ne tudjon. — Mitsoda ördög volt hát az, a' ki szemeidet bé-kötötte midön ezt a' tselekedetet el-követted? érzés nélkül való szem, szem nélkül való érzés, kéz és szem nélkül való fiul, vagy érzésednek akár-melly meg-tompúltt beteg maradványa sem tévedhetett volna-el így? — Szemérem, hová lett a' te pirulásod? Fel-zúdúltt pokol, ha te egy meg-élemedett Matróna meljében is illy háborodást támasztasz, úgy ne vádold az ifjúság viaszát, ha a' maga hevében széllyel-olvad. Ne illesd gyalázati nevezettel az ifjúságot, ha zabolátlan tüze lángokra lobban, midön a' fagyos öregség is gerjede, 's az éfz buja kívánságok' kerétőjévé válik.

A' KIRÁLYNÉ. O szünj-meg! szünj-meg! úgy hatnak ezek a' szók fülembé mint a' tör.— O szünj-meg kedves Hamlet.

HAMLET. Egy gyilkos, 's egy alacsony lelkü rossz ember azon felül; a' ki első férjed tized részének húszad része sem lehet. Egy istentelen tolvaj, a' ki a' koronát a' bíbor párnáról el-tsípte 's zsebjebe dugta.

XI-dik KI-JÖVETEL.

A' LELEK, ÉS AZ ELŐBBIEK.

HAMLET.

Egy ringy-rongy Király — Egek! (*Borzadva merefzti-ki szemeit*) Borítsatok - el engemet szárnyaitokkal mennyei Hatalmasságok. — Mit akar a' te tiszteltt meg-jelenésed?

A' KIRÁLYNÉ. Jaj! jaj! meg-kábúlt.

HAMLET. Nem azért jölsz é hogy lomha fiadat pirongasd, a' ki a' drága időt munkát. Ian sopánkodásokra veztegeti, 's azt a' mit néki parantsoltál abban-hagyja.

A' LÉLEK. Azt tellyesítsd majd ha ideje lesz. Az én jelenésem' tzielja tsak az, hogy tompúltt szándéodat köszörülje. De nézd ifzonyodás szállotta-meg Anyádat. O lépj ö közzé és viaskodó lelki-esmérete közzé. Szólj véle Hamlet.

HAMLET. Hogy vagy, Anyám?

A' KIRÁLYNÉ. Jaj! de hogy vagy te inkább, hogy szemeidet egy helyre merefzted, 's a' testetlen levegővel beszélsz? Lelked búsan és öfzve-zavarodva néz - ki szemeiden; hajaid ki-egyenesedve állanak-fel gyökerekre. O édes fiam, mit nézel te illy meredten?

HAMLET. Őt, őt, magát! — Látod é ezt a' homályos fényt, mélyet maga körül

terjeszt? Alakja és állapotja, együvé vevén azokat, szánakozásra indíthatná a' köveket is. — O ne nézz tovább rám, mert bús tekinteted szelid igyekezetemet dühösséggé tüzelheti, 's arra vihet, hogy itt könny helyett vér folyand.

A' KIRÁLYNÉ. Kivel beszélsz te?

HAMLET. Hát senkit sem látsz? (*a' Lélek felé mutat ujjával*)

A' KIRÁLYNÉ. Én úgy látok mint egyébkor, és még sem látok semmit.

HAMLET. 'S nem is hallasz?

A' KIRÁLYNÉ. Nem senkit kívülünk.

HAMLET. Hogyan? Nézz tsak amarra! nézd tsak mint tűnik-el. Nézd éppen most lépkí az ajtón.

(*a' Lélek el-tűnik*)

XII-dik KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLYNÉ, HAMLET.

A' KIRÁLYNÉ.

Az tsak a' te meg-bomlott agyvelőd' káprázolatja! fel-hevültt képzelődésed munkája!

HAMLET. Fel-hevültt képzelődésem? Oh az én ereimben olly tsendesesen pozsgo a' vér, mint a' tiédben. — Én nem szóllottam megörölve — parantsold, szóról szóra mondom-el

a' mit mondtam. Azt a' meg-örültt nem tselekedheti. — — Anya! kérék az Istenre, ne tedd ezt a' kép-mutatói írt lelkekre mint-ha az én örülésem és nem a' te önnön szíved vádolna: az a' genyetséges sebnek tsak hártját tsinálna, 's a' ki nem fakadható mérget olly veszedelmessé tenné, hogy a' seb meg-ne gyógyulhasson. Bánd-meg a' mit tselekedtél, 's kerüld-ki a' mi még hátra van. — Ne követísd a' dudvát termő-földet, hogy bujább gaz teremjen rajta. Botsásd-meg nékem jó szívűségemet, minthogy már a' mostani világban a' jó szívűségnek a' gonofzságot meg-kell követni; s' az előtt bukni, hunyafzkodni kén-telen, 's engedelmet kérni arra, hogy jót tsinálhasson.

KIRÁLYNÉ. Hamlet! ketté hasítottad szívemet.

HAMLET. Ó ha ketté hasítottam, vesd-el azt a' felet, a' melly nem ép, hogy a' még meg-nem romloit féllal annál egészségesebb lehels. Jó éjtszakát! de a' Bátyámhoz ne menj. Kénszerítsd magad igaz kötelességed tellyesítésére, ha szíved magától nem kész reá. Még egyszer jó éjtszakát! 's ha te az Eg áldását, óhajtod, úgy én is kérem á tiédet. — A' mi ezt a' betsületes embert illeti (az Oldenholm meg-meredtt testére mutat) sajnállom, de nem tehetek róla. Tetsze a' mennyei Hatalmasságnak egyikét a' másika által büntetni, 's en-

gem másoknak fenyítékekre ostorrá változtatni. Gondom lessz reá, 's meg-öléséért lelkének elég-tételt adok. Harmadikzor is jó éjtszakát! Kegyetlenné kell lennem, hogy jó szándékomat bé-tellyessedve láthassam; a' kezdet már megvan, de hátra van a' nagyobbja.

A' KIRÁLYNÉ. De mit tégyek tehát?

HAMLET. (Fel-lobbanva 's mérges tszföldéssel) Az Istenért egy szót sem azok közzül, a' mit én javaslék. — Nem! térj-vissza hozzá, 's kérd hogy üzze-el szerelmeskedéseivel elmédből azokat a' mellyeket mondtam; mond, hogy én tsak tettetem örülésemet, de a' mellett eszemen vagyok.

A' KIRÁLYNÉ. Hidd-el, hogy ha a' szó lélekzetből, a' lélekzet pedig életből vagyon, úgy arra nézve a' mit mondtál nékem nints életem lélekzeni.

HAMLET. Jó éjtszakát Anya! Ezt a' derék Uri-embert fel-markolom. Jó éjtszakát Anya! — Nézd, nézd, ez a' titkos Tanátsos, a' ki egész életében a' leg-szelesebb lotts-fetts vólt, most a' leg-hallgatóbbá, leg-érettebb elméjüvé leve. Jer fattyú, jer, oda viszlek a' hová illessz. Jó éjtszakát Anya!

(El-megyen, 's vonja maga után Oldenholmot)

ÖTÖDIK FEL-VONÁS.

ELSŐ KI-JÖVETEL.

A' KIRALY, A' KIRALYNE, GÜLDENSTERN.

A' KIRÁLY.

(*merően néz a' Királynéra; egy pausa után*)

Gertrúd! Gertrúd! Ezeket a' sóhajtásokat titkos értelem téfzi nehezekké. Ki-fogás nélkül kell tudnom mit jelentenek. — Hol a' fiad? mit csinál?

A' KIRÁLYNÉ. Zavarottabb ő, mint midőn a' szél a' tengerrel dühösködik. Ezen örülésében meg-hallja, hogy valami a' kárpit megett meg-motfzan, egy kardot lát, ki-rántja, 's egernek gondolván, agyon döfi a' nem-látott öreg Oldenholmot.

A' KIRÁLY. Az Istenért! En velem bizonyosan ez történt volna, ha a' szegény Oldenholm helyett állottam volna rejtekben. Veszedelemben forog minden, én, sőt te magad, ha őt továbbá is szabadon hagyjuk. Jaj nekünk, miként felelünk-meg ezen gyilkosságért! Vétkül tulajdonítja azt nekünk majd a' Nép, mert ezt a' meg-örültt szerentsétlen gyerme-

ket zárva kellett volna tartanunk. Hová ment tőled?

A' KIRÁLYNÉ. El-vántzorgatta a' szegény Oldenholmot, 's minden mozdulása mutatta, hogy az ő szándékának semmi része nem volt el-követett munkájában; siratja most, a' mit telekeedett.

A' KIRÁLY. Királyné, a' dolgot el-hallgatni nem lehet. Elmémben nyughatatlanság 's kínzó rettegés támad. A' te szemeid homályosodnak; menj feküdj-le 's aludj.

A' KIRÁLYNÉ. Aludj? aludj? 's alhatom é még tsak egyszer is ez életben? De, magadban akarsz maradni; engedek.

(*El-mégyen*)

MASODIK KI-JÖVETEL.

A' KIRALY, GÜLDENSTERN.

A' KIRÁLY.

Ez a' Hamlet vérembe mártja tüzes fegyverét. Menni kell neki Angliába, akár mit csinál, 's ott el-vezni.

GÜLDENSTERN. De hát ha nem fog akarni! ha phantáziája ezer sjesztő képek, óriási káprázolatok közzé temeti. Nem jobb volna é ellene törvényesen ki-kelni? Ő gyilkos.

A' KIRÁLY. Gyilkos, igen is! de én véle nem bánhatok szorossan a' Törvény szava szerint; a' Nép, melly a' maga szeretetését nem a' meg fontolás, hanem vak heve javaslása után ajándékozza-el, a' melly ő érette él és hal, az ő büntetésében nem nézné a' tett nagy vóltát, hanem tsak a' büntetés keménységét. Én kapok az alkalmatosságon hogy ez a' gyilkosság innen lejendő el-küldetésének szép színéül szolgálhat. Ifzonyú esetekben ifzonyatos szerek kez kell nyúlni.

GÜLDENSTERN. Téged még egy más veszedelmes környül-állás is rettenthet, Felséges Uram. A' fiatal heves vérü Laërtest az ellenkező szelek még is itt tartóztatják. Melly könnyen juthat néki fülébe Atyjának halála? — Nem fog é öldöklő kardot? —

A' KIRÁLY. Még ő előtte is mentségemre léfzen Hamletnek hirtelen el-küldése. De hogyan tudhatná-meg ő azt, midön a' dolog még titokban vagon. Menj, kerestess-fel a' megölt Oldenholm testét, 's kéz alatt takarítsd-el.

(*El-mennek.*)

HARMADIK KI-JÖVETEL.

HAMLET, és GUSZTAV.

HAMLET.

Ne múlassunk tovább egy órát is! Ó gyü-

lött késedelmeskedés. O Gusztáv mitsoda kitesjny az ember, ha mind az, a' mit ő ideje által keres, tsak étel és álom? Tsak olyan barom, mint a' járomba fogott ló. — Ó az az Isten, a' ki néküink értelmet adott, nem akarhatja hogy azzal, a' mi benniünket olly hasonlónak téfzen ő hozzá, ne éljünk, 's rozsdába kapassuk. — — Mitsoda tehát ez; elmétlenség é vagy félénk akadozások? Kétségeskedő mérseklése é a' dolog ki-menetelének? nem olly gondolat é, mellyben, ha négy részre hasítatna, tsak egy negyed rész okosságot, és három negyed rész gyávaságot találnánk? Miért élek 's miért szóllok erről úgy mint ollyanról a' melly tsak ezután fog még meg-esni, midön okom, akaratom, eröm, 's módom vagon végre hajtani? Miért késedelmeskedem mikor az Atyám meg-ölve, az Anyám gyalázatra ragadva van? — Kelj-fel tehát lelkem, 's e' pillantat olta tedd minden gondolatodat véressé, vagy — szünj-meg gondolni. — — — Hah! ki jön?

NEGYEDIK KI-JÖVETEL.

GÜLDENSTERN, AZ ELŐBBIEK.

GÜLDENSTERN.

Kegyelmes Hertzeg, hová tettetted Oldenholmot?
HAMLET. A' pörba, a' honnan vétettetted.

GÜLDENSTERN. Add tudtomra hol van, hogy fel-kereshessem, 's a' kápolnába temethessem.

HAMLET. Arról ne is álmodozz —

GÜLDENSTERN. Miről ne álmodozzam?

HAMLET. Hogy én a' te titkodat magamban tartottam, 's a' magamét nem tarthatom. Ezen kívül szólj, ha a' kérdő csak egy gomba, mitsoda feleletet adhat egy Király-fi?

GÜLDENSTERN. Kegyelmes Hertzeg, te engemet gombának nézel?

HAMLET. Gombának Uram, tengeri gombának, spongyiának, melly a' Király tekintetét, intéseit, szavait magába szívja! De az illy szolgáknál nem is kaphatnak a' Királyok jobb szolgákat; ha szüksége talál lenni rátok, ölszveszorít, ki-nyomja belöletek a' levét, 's ti ismét a' régi lyukatsos száraz könnyü tengeri gombává váltok.

GÜLDENSTERN. Nem értem mit akarsz ezzel mondani, kegyelmes Hertzeg!

HAMLET. Ótülök rajta! — A' hegyes szó tompa a' bolondok fülében.

GÜLDENSTERN. Kegyelmes Hertzeg, én a' Király parantsolatjára tudakozom hol a' test, 's az ő nevében hívlak hozzá.

HAMLET. A' test már a' Királynál van; de a' Király még nints a' testnél. A' Király olly nyomorúltt portéka, hogy —

GÜLDENSTERN. Nyomorúltt portéka, kegyelmes Uram?

HAMLET.

HAMLET. Ollyan nyomorúltt portéka, a' ki — Róka! lyukba hamar, mert rajta vesztessz.

ÖTÖDIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY, ES AZ ELŐBBIEK.

A' KIRÁLY.

Hamlet, hol van Oldenholm?

HAMLET. Az evés mellett.

A' KIRÁLY. Az evés mellett?

HAMLET. Nem ott a' hol ő eszik, hanem a' hol ötet eszik; egy bizonyos udvari pondrókból álló gyülekezet most vendégeskedik rajta. Ó a' mi az evést illeti, már ott első a' pondró. Hány féle állatokat hízlalunk mi, hogy azok minket hízlaljanak; 's kikért hízlaljuk mi magunkat, nem féregéért é? A' ti potrohos Királyaitok 's szikkadt koldúsaitok csak két féle fel-talalások. Két éték egy asztalon; ez a' vége a' nótának.

A' KIRÁLY. Oh —

HAMLET. Azzal a' féreggel, a' melly a' Királyt ette, halat lehet horgászni; 's azt a' halat ismét, a' melly ezt a' férget meg-ette, emberek eszik-meg.

A' KIRÁLY. 'S mit akarsz ezzel mondani?

HAMLET. Semmit sem egyebet hanem hogy

H

lásd, hogy a' Király szépen keresztül-mehet a' koldús gyomrán.

A' KIRÁLY. Még egyszer, tudakozom, hol van Oldenholm?

HAMLET. A' Menny-Országban! Küldj, küldj oda, 's kerestess-fel. Ha Követed ott fel nem leli, keresd a' másik helyen magad. De igazán szölván, ha ebben a' hónapban rá nem akadsz, meg fogod szagát érzeni, ha a' fegyveres ház grádcitsán fel-megy.

A' KIRÁLY. Menjetek, nézzétek ott.

HAMLET. Arról bizonyossá tészlek hogy-onnan el-nem szökött.

A' KIRÁLY. Temettessétek-el minél hamarabb és a' leg-nagyobb tsendességgel. Hamlet ez a' te tselekedeted azt kívánja, hogy minden késedelem nélkül indulj Angliába, 's magadat a' meg-botránkozott Nép vádjai elől vond-el. Készülj tehát, hogy leg-feljebb hól-
nap indulhatsz.

HAMLET. Angliába?

A' KIRÁLY. Igen is, Angliába.

HAMLET. Jól van!

A' KIRÁLY. Ez az én meg-határozott akaratom.

HAMLET. Egy Angyalt látok, a' ki ezt leg-titkosabb réséig látja. (*Gusztávhoz*) Ne késsünk, Gusztáv; fogjunk meg-öltt Atyám' meg-böszüléséhez. (*a' Királyhoz*) Isten hozád édes Anyám.

A' KIRÁLY. Szerető Atyád! Hamlet.

HAMLET. Anyám! mondom. Az Atya és Anya Férj és Feleség; a' Férj és Feleség egy test; és így te Anyám vagy! — Én útnak készülök.

(*El-mennek*)

HATODIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY.

Te pedig Anglia, ha úgy gondolsz barátságommal, a' mint azzal gondolnod kell, ha még bé nem gyógyúlt sebeidre veted szemeidet, mellyeket rajtad a' Dániai kard szabdalt, légy rajta, hogy kívánságom bé tellyesedjen, hogy Hamlet el-essen. Míg az meg-nem lessz, nem lessz nyugodalmas tsak egy pillantásom is.

HETEDIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLYNE, A' KIRÁLY, BERNFIELD.

A' KIRÁLYNÉ.

Lehetetlen rá vennem magamat hogy véle szálljak.

BERNFIELD. Az ő állapotja valósággal szá-
nakozást érdemel.

A' KIRÁLYNÉ. Ki állapotja ?

BERNFIELD. Az Ophéliáé. Az Atyja halálát hallván el-távozott elméje. Szüntelen felöle befzél: azt mondja hogy feje lágyjára állott a' világ; O, és jaj, minden szava, 's meg-bomlott szóllások folynak ajakáról.

A' KIRÁLY. Látnunk kell ötet; mert ha magunk eleibe nem botsátjuk, abból sokan sok félét húzhatnának ki. Ereffzéték-bé.

(Bernfield ki mégyen)

A' KIRÁLYNÉ. Az én beteg lelkem minden kitsínségből irtóztató következéseket magyaráz. Így bünteti magát a' bűn, így árúlja-el magát attól való remegése által hogy el-árultatik.

NYOLTZADIK KI - JÖVETEL.

OPHELIA, ÉS AZ ELŐBBIEK.

OPHELIA:

Hol van Dániának Királyi szépsége ?

A' KIRÁLYNÉ. Édes Ophéliám mint vagy te ?

OPHELIA. (Énekelve)

'S miről esmerhetem-meg én

A' te kedvesedet ?

A' fa tzipök, tsigás süveg

'S Szarándok-bot esmertet-meg,

Ó véle tégedet.

A' KIRÁLYNÉ. Szegény gyermek. — Ophélia mit akarsz ezzel a' dallal ?

OPHELIA. Halld-tsak végig! (Énekel)

Meg-hólt! 's bús szívemet öröm

Többé nem érheti,

Sírját zöldellő pázsit és

Eggy gyászos kő fedi,

A' KIRÁLY. Szegény Ophélia !

OPHELIA. (Énekel)

Fejér az inged; de piros

Virágot hintek rá.

'S hogy ne hervadjanak hamar,

Könnyemmel öntözöm.

A' KIRÁLY. Édes Ophéliám ! hogy vagy ?

OPHELIA. Hálá Istennek egészséggel. Azt mondják hogy a' bagoly a' Kováts Leánya volt. — Szent Isten, azt tudjuk mik vagyunk; de bezzeg nem tudjuk mik léfzünk! — Adja Isten kedves egészségetekre az ebédet !

A' KIRÁLY. Az Atyja halálán háborodott-meg. — —

OPHELIA. Ó kérlek szakaszátok-félbe azt; ha azt találják tudakozni, mit tész' az? mondjátok: (Énekel)

Hólnap Szent Bálint napja lesz,

'S derültten kél a' nap;

Lyánykád az ablakodra jö,

'S Bálintként ölbe-kap.

A' KIRÁLY. Magában nem kell hagyni szégyent.

OPHELIA. Reményilem a' dolog jól sül-el. Képtelenek vagyunk bé-várni, 's még sem tehetem hogy könnyeim ne szakadjanak, ha meg-gondolom, hogy öt fagyos földbe ássák-ellölem. — Meg-sugom a' Bátyámnak, ha szontalan! akár mit mondtok. — La! la! — a' Bátyám jö. — Fel kell öltöznöm! — eleibe kell szaladnom! — Ajánlom magamat az Uraknak! —

(*El-mégyen*)

KILENTZEDIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY, A' KIRÁLYNÉ.

A' KIRÁLY.

Ne hagyjátok-el egy tapotnyira is, 's vigyázzatok minden mozdulására! — Ezt Atyjának halála okozta. O Gertrúd, Gertrúd, ha a' szerentsétlenség egyszer elő-vesz, nem egyenként jö, mint a' kém, hanem egész csoporttal. A' meg-ölt Oldenholm — a' Hamlet meg-örülése — az Oldenholm halálán felzendültt párt-ütésre kész Nép — (ó rosszul esett hogy öt titokban temettettük-el!) — az Ophelia siralmas állapotja, 's a' mi legnagyobb az, hogy a' katal Laertes az ellen-

kező szelek miatt el nem indulhatván még is itt van, — — — O mennyi gondot ád ez nékem!

(*Lárma hallatfzik*)

A' KIRÁLYNÉ. Mitsoda lárma ez! Egek!

TIZEDIK KI-JÖVETEL.

GÜLDENSTERN, AZ ELÖBBIEK.

A' KIRÁLY.

Hol a' Strázsa? — Mit hozol Güldenstern. GÜLDENSTERN. Rejтеzz-el Felséges Király! rejтеzz-el minél hamarább. Az ifiu Laertes egy csoport fel zendültt néppel veri-le strázsaídat. — A' Nép öt akarja Királyját tenni. — Laertes légyen a' Király! ezt kiáltja szüntelen.

A' KIRÁLY. O mint riadoz örvendezve!

XI-dik KI-JÖVETEL.

LAERTES a' hatonáival, ÉS AZ ELÖBBIEK.

LAERTES.

Hol a' Király? — (*Katonáihoz*) Barátim maradjatok oda ki.

A' KATONÁK. Nem! nem! mi is bé-megyünk.

H 4

LAERTES. Kérlek maradjatok itt.

A' KATONÁK. Engedünk ha parantsolod!

LAERTES. Utálatos, gyilkos Király! te-remtsd-elő az Atyámat.

A' KIRÁLY. Tsendesedj, Laertes!

LAERTES. Az a' tsep vér, a' melly ereimben tsendesen foly, engemet fattyúnak kiáltana, 's szüz-erkölsü Anyám homlokára nyomná a' feslettség bélyegét.

A' KIRÁLY. Laertes mi tesz tégedet illy vakmerővé? Mi ad ellenem támadásodnak illy Oriási nagyságot. — Ne rezkels Gertrúd! légy nyugodalmasan! A' Királyokat valamelly mennyei védelem keríti-bé, hogy a' leg-merészebb fel-zendülés sem bír elég bátorsággal szándékát tellyesíteni; 's meg-elégzik azzal hogy a' rostélyozaton bé-tekint. — Laertes szólj, mi ragadott erre a' vakmerőségre.

LAERTES. Hol van az Atyám?

A' KIRÁLY. A' te Atyád nem él.

A' KIRÁLYNÉ. De az a' Királynak akaratjan kívül történt.

KIRÁLY. Engedd addig tudakozódní őt, a' meddig tetfzik.

LAERTES. Miért hólt-meg? Hogy hólt-meg? nem elégítetem-ki én üres szókkal magamat. Szállj-le most a' pokol mélységébe hűségi esküvés, a' mellyet a' Dánia Királyjának tettem. Szállj-le te is Religio és gyáva lelki-esméret. Nevetem a' kárhozatot! ott a' hol

most állok, nints gondom sem pokolra, sem Mennyországra. Jöjjön a' mi jönni akar; nékem mind eggy. Az én Atyám halála vért kíván! vért, patak gyanánt omló vért!

A' KIRÁLY. 'S ki az, a' ki tartóztat?

LAERTES. O engem nem tartóztathat semmi! 's a' mi értékemet illeti, azzal úgy gazdálkodom, hogy kevéssel is sokra érjek.

A' KIRÁLY. Édes Laertesem, ha az Atyád halála felől értekezni kívánsz, egynek nézed é Barátjait 's Ellenségeit? eggyeránt akarod é őket kardodra hányni?

LAERTES. Az én kardom tsak ellenségeinek vérét szomjúzza.

A' KIRÁLY. 'S akarod é tudni kik azok?

LAERTES. Barátjait ki-terjesztett karral akarom el-fogadni; 's kélz vagyok mint a' Pelián, ki-ontani érettek véretem.

A' KIRÁLY. Ugy szóllasz mint eggy jó gyermek 's Nemes emberhez illik. Hogy énnékem az Atyád meg-ölésében nints rézsem, söt hogy azt szívesen fájlalom azt olly világossá télzem elmédnek, mint a' millyen a' Nap-fényje a' szem előtt (a' szín-hatáljában lárma hat-latfzik) Botsássátok-bé! Botsássátok-bé!

LAERTES. Mi az? mi az? Mit akar ez a' lárma?

XII-dik KI-JÖVETEL.

AZ ELŐBBIEK, és OPHELIA.

(Fel-koszorúzva szalmával és virágokkal)

LAERTES.

Forróság, Izárazd-fel az én agyvelőmet! könnyek! hétfzerte sós könnyek egyétek-ki szemem látását! — Esküszöm az Egekre, hogy elméd meg-tébolyodásáért olly elég-tételt vélezek még a' mérő serpenyő a' kereszt rúdat meg nem üti! — O szépen ki-nyiltt rózsá! kedves Leányka! édes Húgom! Ophélia! — Isten! ki hitte volna azt hogy egy fiatal gyermek esze éppen olly halandó mint egy öreg ember élete.

OPHELIA. *(Énekelve)*

Fagyos sírba tették tetemeit,

'S sok szem hullatta rá bús könnyeit!

'S sok szem hullatta rá bús könnyeit!

Galambom, Isten hozd! —

LAERTES. Vólna helyjén elméd, 's igyekeznél annak minden erejével engemet bosszú-állásra bírni, hidd-el, nem nyernél felényit mint most.

OPHELIA. Énekeljete hát! — — „ Le! Le, a' sírba! „ — O miért nem énekeltek? Hiszen tudjátok mellyik dal az? — Arról a' tselédről a' ki el-ragadta Ura Léanyát. — Itt

egy szál rozmarin, vedd-el emlékezetre; itt egy szál szép El-ne felejts! Itt nártzis és hincinth. — Itt ruta! ez is néked *(el-osztogatja virágait)* ez a' többi pedig az enyim marad! Ez gyöngy-virág! Kegyelem virágnak vagy kis Vasárnapnak is lehetne azt neveznünk. — Ti a' rutát egy kis külömbséggel is hordhatjátok. Itt egy marok pézsmá; adnék örömet violát is, de az mind el-hervadt az Atyám halálakor. Azt mondják istenesen hólt-meg. *(Énekre fakad)* De Jantsika hidd-el még most is enyim!

LAERTES. Ki nézhetné ezt fel-lobbantt kifakadás nélkül?

OPHELIA. *(Énekel)*

O sors miként vagy ilyen mostoha!

Ő már tehát nem jön-visszá soha!

Ő már tehát nem jön-visszá soha!

Nem! nem! meg-hólt ő; rejtézz sírodba!

Fejér vólt szakállá mint a' hó,

'S feje mint a' galamb!

Oda van! oda van! hasztalan kiáltjuk!

'S ő már nem jő visszá soha!

Nyúgodjon hamva tsendesen! —

Hé! hol a' kotsim? álljon-elő. — Jó éjtszakát

Allzonyaim! Jó éjtszakát szép Allzonyaim;

Jó éjtszakát! jó éjtszakát!

(El-mégyen)

A' KIRÁLY. Ne hagyjátok őt Gertrúd és te
Güldenstern! Menjetek; én Laërteszel magam-
ban maradok.

(A' Királyné és Güldenstern
el-mennek)

XIII-dik KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY, LAERTES.

LAERTES.

Istenek! — Látod é te ezt?

A' KIRÁLY. Laërtes hagyj engemet a' te fáj-
dalmadban részesülni; külömben meg-tagadod
azt tőlem a' mit igazság szerint kívánhatok.
Menj ha kételkedsz, 's válogasd ki leg-értel-
mesebb Barátodat, légyenek Bírák közöttem és
közötted. Ha azt látják hogy ezen dologban
akár egyenesen, akár titkos úton leg-kis-
sebbet tselekedtem, benne meg-eggyeztem vagy
jóvá hagytam, — úgy koronám, életem, és
mind az a' mit magaménak nevezek, szolgál-
jon néked elégtétell. Ha pedig az ellenkező
világosodik ki, úgy kérlek türtéztess fel-
indulásodat; én véled eggyütt dolgozom majd azon,
hogy Atyád meg-öletéséért bosszút kapj.

LAERTES. Ha mind ezeket bizonyosnak lá-
tom is, de szólj magad, mint gondolhatni hir-
telen halálából, titkos el-temettetéséből, azon

pompának meg-tagadásából, a' mellyet szüle-
tése, tekintete, Méltósága kívánt? Nem olly
nyilván szólnak é itt minden környül-állások,
mintha az égbe akarnának fel-hallatfzani?
Nem kívánják é azt, hogy én a' dolgot a' leg-
szorossabb vizgálat alá végyem? — Szólj,
ki a' Gyilkosa?

A' KIRÁLY. Hamlet! — és tudd-meg, hogy
az a' kéz, a' melly Oldenholmot meg-ölte,
az én halálomra is törekedett.

LAERTES. Ha ez így van, a' melly — en-
gedj-meg kétségemnek, — nékem hihetetlen,
miért van ő szabadon? miért nem idézed az
illy tettek el-követőjét törvény alá? holott
személyednek bátorságos volta, a' köz-jó és
a' te Uralkodásbeli böltsésséged azt javasolja
hogy rá kardot ránts.

A' KIRÁLY. Engem attól két nagy ok tar-
tóztatott, melly a' te szemedben talám nem
lelly olly nyomos, mint az enyimben. A' Ki-
rályné, az ő Anyja, úgy szóllván egyedül az
ő nézésében él; én pedig akár kötelesség akár
gyengeség légyen az, őt annyira szeretem, hogy
semmit sem tsinálhatok, a' mi ellenkezik ki-
vántásaival. A' másik nagy oka a' dolognak
az, hogy a' Nép őt az esztelenségig szereti;
tudod hogy ez Hamletet még valóságos bukdo-
sásiban is tsudálja.

LAERTES. 'S én így vesztsek-el eggy tisz-
tes Atyát, így lássak ölzve rontsolva eggy

gyönyörű testvér Leányt, kiknek érdemek az egész mostani kort bátran szólítja meg, hogy hozzájok hasonlót mutasson, ha mutathat. — De hitesse-el magával Gyilkosok, hogy ezért vérével fog fizetni.

A' KIRÁLY. Még ma, még ma folyjon szemid láttokra vére. Az én Híveim és a' te Barátid keljenek ki az igaz ügy védelmére, ha talám valamelly szolgaságra teremtett csoport néki pártját fogja is. De hadd beszéljem-el most mi adott ezen gyilkosságra alkalmazhatóságot, 's hadd győzzelek-meg felöle, hogy nékem ebben nints közöm.

XIV-dik J E L E N É S.

A' KIRÁLYNÉ, ÉS AZ ELŐBBIEK.

A' KIRÁLY.

Mi baj? mi baj, kedves Királyném?

A' KIRÁLYNÉ. Eggyik szerentsétlenség nyomban követi a' másikat. A' te Húgod Laertes vízbe-fúlt.

LAERTES. Vízbe fúlt? Hogy fúlt oda? — Oh!

A' KIRÁLYNÉ. Atyád Palotája megett a' folyamat szélén egy fűz-fa van. Erre mászott-fel, 's a' vízbe sityegő gallyakra akasztotta szalma koszorúit. Eggy ág alatta le-szakadt, 's

ő bé-esett a' vízbe. A' folyamat sebesen beragadta őt a' közepére, 's nem vólt senki egynehány gyermekén kívül a' ki látta, hogy segítségére lehetett volna szaladni. Azt mondják ezek, hogy el-terjedt ruhái sok ideig fenn tartották a' víz-színén, 's mint a' Szyren úgy ült, dalait éneklette, koszorúival játszott, 's nem látza érzeni veszedelmét, de végre elázott ruhái el-lapúltak 's a' szerentsétlent hatyúú éneke alatt vonták-le.

LAERTES. Isten! e' vala tehát még hátra? 's meg-hólt?

A' KIRÁLYNÉ. Vissza-hozhatatlanúl van oda!

LAERTES. Hármás veszély tiszerte hármasan hulljon arra az átkozott főre, a' mellynek istentelen tette tégedet elmédtől foszta-meg. — Affzonyi könnyeim el-fojtják szavaimat. — Bosszúra Király! engesztelhetetlen bosszúra!

(*Mégyen*)

A' KIRÁLY. Laertes! hallj-meg engemet elébb. — — Ez az eset még hevesebb haragra fogja gyúlasztani. Menjünk utánna, Királyné!

HATODIK FEL-VONÁS.

ELSŐ KI-JÖVETEL.

(*Temető*)

KÉT SIR-ASÓ.

EGGYIK SIR-ASÓ.

De hogy a' gutába temethetnék ötöt más keresztény lelkek közzé, mikor maga ölte-meg magát?

A' MÁSIK. Azon hijába töröd a' fejed! A' Király meg-parantsolta hogy járjanak végére hogy-mint vólt a' dolog, 's ki-sült szépen, hogy Isten-igazába holt-meg; és így, hogy más keresztény lelkek közzé kell temetni.

Az EGGYIK. Az egy-átallyába nem lehet! hanemha a' sülné-ki, hogy valaki erőszakot akart el-követni rajta, 's az előtt ölte magát a' vízbe.

A' MÁSIK. 'S ki tudgya ha nem így történt e meg szegénynek a' halála?

Az EGGYIK. Az hogy Komám Uram az ember sokféle képpen ölheti-meg magát; mert nézze kegyelmed, itt van egy víz, no jó; az ember meg' itt áll, ez is jó! de rá vigyázzon ám ked! Ha tehát az ember emiannen ide jö,

's

's a' vízbe ugrik 's oda vész, tudni való hogy maga ölte-meg magát: de ha a' víz jön az emberhez, 's az embert el-kapja, úgy nem az ember a' gyilkos, hanem a' víz; 's ilyenkor a' vízbe vezetett embert a' temetőbe lehet temetni; de ha maga ugrott belé, már akkor az akasztó-fa allja a' helye.

A' MÁSIK. A' biz Istók igaz, Lelkem Komám Uram, de tudgya e ked, miért nem temetik ezt oda?

Az EGGYIK. Miért, mondgya-meg ked?

A' MÁSIK. Azért mert nagy embernek a' gyermeke! Vólna tsak valami magunk forma szegény legény lyánya, bizony nem látna tisztességes temetést. — De tudgya e ked, mit? Fejtsen meg ked nékem egy mesét, ha legény ked a' talpán, mellyik épület tart leg-tovább a' világon?

Az EGGYIK. Az akasztó-fa! — mert az ezer lácónál is tovább áll-fen.

A' MÁSIK. Ezt ki-találá ked, Pajtás Uram! de ki épít erősebben mint az áts meg' a' kömíves?

Az EGGYIK. De már ezt bizony nem tudom.

A' MÁSIK. No de gondolkozzon tsak ked rajta.

Az EGGYIK. Hafzontalan töröm a' fejemet; azt bezzeg ki nem találom.

I

MASODIK KI-JÖVETEL.

HAMLET, GUSZTAV, ÉS AZ ELŐBBIEK.

A' MÁSIK SÍR-ÁSÓ.

No hát meg-tanítom rá kendet! Ha valaki tudakozza, mondgya kend, hogy a' Sír-ásó; mert az a' ház, a' mellyet a' Sír-ásó tsinál, az ítélet napig áll-fenn. — Koma, mennyen ked tsak, mennyen a' fejeér lóhoz, hozzon egy potr'ára pályinkát; kednek is jutatok belöle.

(danol)

Járd el az egélfz Világot,
Nem lelfz olly hatalmasságot,
A' melly velem ki-tehessen,
'S rám kevélyen tekinthessen.

Se Király, se Fejedelem,
Se gazdagság, se szerelem,
Nints, a' ki jutván végére,
Ne szálljon sírom mélyére.

Sír-ásó Pajtás nézz 's nevels,
E' koponya millyen ürefs.
Pedig tudod életében
Mint kérkedett elméjében.

'S te tsúf golyó

*(meg-látja Hamletet 's Gusztá-
vot 's felbe szakasztja
az éneket)*

HAMLET. Van é ennek az embernek szíve,
hogy a' sír-ásás közben danolhat?

GUSZTÁV. Ugy hozzá szokott ő ehhez, hogy
munkájának kedvetlen voltát nem érzi.

HAMLET. Ennek a' koponyának valaha
nyelve volt, 's énekelhetett — nézd hogy vét-
el egyet magától a' rossz ember, mintha az
a' Kain vagy valamelly Gyilkos feje vólna; ki-
tudja pedig ha nem valamelly Udvarnok feje
völt é, a' ki magát az Úr Istent is meg-akarta
vólna tsalni. Nem é? Gusztáv!

GUSZTÁV. A' könnyen még-lehet, kegyel-
mes Hertzeg.

HAMLET. Szóllanom kell ezzel az ember-
rel. — Hé, kié ez a' sír.

A' Sír-ásó. Az enyím, Uram!

HAMLET. Igen mert benne hazudsz: de —

A' Sír-ásó. Az Uram pedig azon kívül ha-
zud, és így nem az Uramé.

HAMLET. Azt tudakozom, kinek hívják azt
az embert, a' kinek azt ásod?

A' Sír-ásó. En azt nem embernek ásom.

HAMLET. Ki hát az az Álfzony?

A' Sír-ásó. Nem is Álfzony.

HAMLET. Ki a' guta hát az, a' kit belé
akaréz ásatni?

A' Sír-ásó. Egy olyan, a' ki míg élt,
mindég leány völt, de most az Isten légyen
irgalmas kegyelmes szegény lelkének! meg-ha-
láloza.

HAMLET. Már el-látom Gulztáv, hogy fel fordul a' Világ! Gondolhattad volna é hogy még egy Sír-ásó is ennyire játzadtassa el-mésségét. — Mikor álltál erre a' szép Mester-ségre?

A' SÍR-ásó. Sem nem elébb, sem nem utóbb, hanem éppen azon a' napon, a' mikor a' meg-hóltt Király Fortunbrafzt egész seregestül meg-verte.

HAMLET. Mennyi ideje lehet annak?

A' SÍR-ásó. 'S azt se tudod? hiszen azt minden bolond tudja. Éppen azon nap volt az, mikor az ifjú Hamlet a' Világra lett, a' kinek most el-ment az esze, 's még ma Angliába indul.

HAMLET. 'S miért indul Angliába?

A' SÍR-ásó. Hogy az esze helyére jöjjön; ha pedig nem jön, veszen! ott több bolondot is kap!

HAMLET. 'S hogy ment-el az esze?

A' SÍR-ásó. Biz azt beféllik, igen tsudálatosan.

HAMLET. Hogy, hogy?

A' SÍR-ásó. Üsse-meg a' kö, mit kérdi ked azt tőlem; el-ment az esze 's meg-bolondult, 's vége!

HAMLET. No ne haragudj, Bátya! ne haragudj! de beféll-d-el tsak, hány esztendeig kell az embernek a' földben heverni, míg meg-rothad.

A' SÍR-ásó. Ha addig míg a' földbe teszik, meg nem rothadt, a' mire ma nem kevés példa van, nyóltz kilentz esztendeig is el-állhat; a' Timár pedig kilentz esztendő alatt sem tud meg-rothadni.

HAMLET. S' már miért tovább a' Timár, mint más akárki?

A' SÍR-ásó. Azért Uram mert annak a' teste egészen meg-edződött a' vízbe állással. — Nézze az Úr ez a' koponya 23. egész esztendő óta áll a' földben.

HAMLET. Ki feje lehetett az?

A' SÍR-ásó. Mennykő tsintalan egy ember feje volt. De talállya az Úr maga?

HAMLET. Biz én nem tudom találgatni!

A' SÍR-ásó. Mennykő hasogassa-meg a' nyaka tsigáját! átkozott egy fattyú volt! — a' Yorik feje Uram! Esmerte az Úr? Udvari bolondgya volt a' meg-hóltt Királynak.

HAMLET. 'S övé igazán ez a' fej?

A' SÍR-ásó. Bizony nem is az enyím!

HAMLET. Szegény Yorik! azt mondjak a' leg-tréfásabb elméjü ember volt. Most pedig, huj! be irtóztató nézése van! — Szegény ember! hol van most tréfád? hol vannak tsintalankodásaid? énekeid? hol van az az elmés-ség, mellyel az egész asztalt víg röhögésre fakasztgattad? Nem marad é tsak egy is hogy pityergésedet vigyorgásra változtasd. — No menjen valaki a' Méltóságos Asszonyok öltözö

szobájokba, 's sugja füleikbe hogy ha egy ujnyira bé-vakolják is magokat, utóljára tsak ugyan erre jutnak. — Gusztáv, kérlek, felelj nekem egy kérdésemre.

GUSZTÁV. Parantsolj vélem, kegyelmes Hertzeg!

HAMLET. Illyenné lett é nagy Sándor is?

GUSZTÁV. Bizonyosan!

HAMLET. Mitsoda alacsony sorsra juthatunk végtére édes Gusztávom! képzelődésünk nem nyomozhatja é a' Sándor tiszteltt hamvait, míg valamelly kementze tapasztékon meg-kapjuk.

GUSZTÁV. O már úgy igen is mebbe mégyünk.

HAMLET. Ne hidd, Gusztáv. Semmi sintstörténhetőbb. Sándor meg-hal; el-temettetik; porrá lesz; azt a' fazekas ki-ássa, belöle aggyagot tsinál; 's nem fordítódhatik é ez az agyag a' kementze lyuka' bé-tapasztására?

HARMADIK KI-JÖVETEL.

GÜLDENSTERN, AZ ELÖBBIEK.

GÜLDENSTERN.

Almélkodva akadok itten reád, kegyelmes Hertzeg. Készen vár minden. — A' Király, még minekelötte útnak ereszt, Laértessel meg-akar békéltetni. — Minden felé keresnek rég ölt.

HAMLET. Útnak ereszt! — Köszönöm az Úr fáradságát. Szaladjon tehát mintha a' halál kergetné 's sugja-meg alázatosan a' Királynak, hogy azonnal meg-jelenek.

(*Güldenstern mégyen*)

NEGYEDIK KI-JÖVETEL.

HAMLET, és GUSZTÁV.

HAMLET.

Nem gondolhatod-meg, édes Gusztávom, milyen nehéz a' szívem. — De, semmi!

GUSZTÁV. Én még mindég bízom a' te férfúságodban, kegyelmes Hertzeg.

HAMLET. Ez semmit sem tesz! El-múlik!

GUSZTÁV. Ha szívédnek titkos sugallását érzed, parantsolj vélem; azt fogom mondani hogy nem indulhatz, hogy rosszul vagy!

HAMLET. Én indúlnék, minekelötte az Atyám meg öléséért bosszút-állok? — Jer, én nem hiszek titkos sugallásoknak. A' Gondviselés tovább terjed a' veréb ki-esésénél! Ha nem mászor esik-meg, úgy most kell meg lenni; ha pedig most nem lehet, úgy mászor lesz meg az: — attól függ minden, hogy az ember kéfzen legyen! akarjon!

(*El-mennek*)

ÖTÖDIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY, LAERTES, KESEROK.

(Palota)

A' KIRÁLY.

E szerint reményem, meg vagy győzve a' felől hogy én Atyádnak meg-ölettetésében ártatlan vagyok, mert láthadd, hogy a' te ellenséged nékem is ellenségem.

LAERTES. Azt mutatják minden környül-állások. — Engesztelhetetlen bosszú szálljon rá.

A' KIRÁLY. Ebben az órában fog reá szállani 's — —

HATODIK KI-JÖVETEL.

GÜLDENSTERN, ES AZ ELÖBBIEK.

GÜLDENSTERN. *(bé-fzaladva)*

Hamlet jö!

A' KIRÁLY. Töltsék-teli borral a' poharakat.

HETEDIK KI-JÖVETEL.

HAMLET, GUSZTAV, KESERÖL, ES AZ ELÖBBIEK.

A' KIRÁLY.

Menj, kedves Hamletem! kész a' hajód, a' fizek kedvünk szerint fűjnek, 's embereid egyedül a' te oda-érkezésedet várják. Angliának levegője tífza és kedves, te a' Daniaf nevet új tekintetbe hozod, 's el-gyengült e és-égednek vissza-szerzed tavaszát. — Nyújtsátok-által néki ezt a' poharat.

HAMLET. Tegyétek-le egy kevéssé!

A KIRÁLY. A' Király Hamletnek szerencsés útjéért: 's kívántt vissza-téréséért ifzik. Hirdetessétek ki trombiták által hogy Hamletért ifzik a' Király! — te pedig, Hamlet, igyál a' Laerteséért, a' ki Atyjának meg-öléséért néked meg-enged! — Egésségedért Hamlet!

(Trombita 's dob riadás)

NYÓLTZADIK KI-JÖVETEL.

A' KIRALYNE, AZ ELŐBBIEK.

A' KIRÁLYNÉ.

(Fel-veszi a' Hamletnek készített poharat)

Az Anyád iszik érted, Hamlet! Hozzon Isten fzerentsésen fzerető karjai közzé.

HAMLET. Edes jó Anyám!

A' KIRÁLY. *(hirtelen, de titkolózva)* Gertrúd, ne igyál. *(magában)* Már késő! meg van!

A' KIRÁLYNÉ. *(Hamletnek nyújtja a' bort)* Engedd-meg Király! kedves Fijam egészségéért tselekedtem azt.

A' KIRÁLY. Hamlet! fogd ezt a' kezét. *(a' Laertes jobbját)*

HAMLET. *(Le-teszi a' poharat)* Botsáls-meg nékem Laertes! én téged meg-bántottalak. De botsáls-meg, és tégy bizonyossá a' felől Uri Nemes szavad alatt. A' jelenvalók mind tudják, 's te is tudhatod, hogy én bizonyos idő óta veszedelmes elme-nyavalyában sinlödöm. A' mit tselekedtem, azt akkor tselekedtem mikor el-hevültt elmém egészen elragadott. Nem Hamlet az, a' ki Oldenholmot meg-ölte. — Hamlet nem volt Hamlet, mikor azt tette; Hamlet e' tselekedet előtt ifzonyo-

dik. Bolondsága a' vétkes; nem ő maga: ő maga azok közt van, a' kik ezen tselekedet által meg-bántattak. Engedjed tehát hogy nemes lelked előtt az a' fzent állatás, hogy én ezt nem akarva tselekedtem, engemet csak annyira tégyen vétkesnek, mint ha a' ház fedelére löttem volna fel egy nyilat, 's az le-estében a' Testvéremet verte volna által.

LAERTES. Mint sija a' Meg-öltnek, 's Testvére a' Meg-hólttnak meg-engedek egészen: de mint Nemes Ember a' Lovagi törvények szerint mind addig nem engedhetek-meg, míg egynehány tisztes Bírák a' bosszú-állás baj-vívása alól fel-nem szabadítanak, 's azt az ítéletet nem hozzák, hogy betsületem tsorbája nélkül néztem-el Atyámnak 's Húgomnak esetét. Addig pedig barátságodat barátságának nézem, 's a' magamé felől bizonyossá tézlek.

A' KIRÁLY. Béke-poharakat! *(Hamlet és Laertes hozzá nyúltnak.)*

GUSZTÁV. Mi baja a' Királynénak?

HAMLET. Mi bajod, Anyám?

A' KIRÁLY. Az tsak gyengeség.

A' KIRÁLYNÉ. Nem! nem! Ó edes Hamlet! a' borban méreg vólt.

HAMLET. Méreg? — Itt a' méreg néked, átkozott Gyilkos! *(kardot ránt 's által-döfi a' Királyt.)*

A' KIRÁLY. Gyilkos! Gyilkos!

(Mindnyájan kardot vonnak)

A' KIRÁLYNÉ. Allj-meg Laertes! álljatok meg Dánok! Értsétek-meg a' mit haldokló Királynétok mond. A' halál utolsó pertzentéseiben igazság vagyon. A' ti Királyotok Gyilkos volt; meg-ölte első Uramat. Ez a' ti Királynétok pedig — o miért kell ezt magamnak meg-vallani! — meg-eggyezett Férje meg-öletésében.

(*Villámlik; mennydörög; a' Királyné egy székbe dül; a' körülötte valók el-iznyodnak, rettegnek*)

HAMLET. Az Eg igazolja szavait.

GÜLDENSTERN. Atkozott legyen tehát ez a' kard, és az a' kéz a' melly ismét hozzá nyúl.

(*El-veti a' kardot*)

A' KIRÁLYNÉ. O be irtoztató az én sorsom: be szörnyű az én tettem bére! Hamlet engedj-meg nékem! Tsak egyszer engedd meg-ölelni magadat! Hamlet!

HAMLET. Anyám, engeszteld-meg az Egeket!

A' KIRÁLYNÉ. Édes fiam, az én kárhuzatos tselekedetem engemet el-taszít a' te meljedről. O be kegyetlenül mardossa lelkemet vétkem, kegyetlenebbül mint a' meg-emésztő méreg. Hamlet, botsáfs-meg nékem! botsásatok meg nékem Dánok! Ne engedjétek hogy átkotokkal terhelve szálljak síromba. Királyo-

tok meg-öléséért elégséges bosszút láttatok. Hamlet, édes fiam, óh könyörögj, hogy az Eg irgalmazzon-meg nékem; én halok!

(*Hamlet felé nyújtja karjait, de hitetlen le-roskad, 's meg-hal*)

LAERTES. Az Isten irgalmas! Felséges Király-fi, én részesévé tettem ennek az iszonyú tselekedetnek; mert ez a' hitetlen (a' Királyra mutat) el-tsábított. Az én Atyám halála ne szálljon ki ellened, se az Anyádé ellenem.

HAMLET. (*meg-szorítja kezét*) Laertes. — A' szegény Anyám! — Ti, a' kik el halványodva, 's le-lántsolva az álmélkodás által, állatok körültem 's ezen hallatlan történetről iszonyodtok, légyetek tanúk közöttem és Dánia között ez irtóztató eset felől; mert én töletek várom igazoltatásomat 's kétségbe hozott nevem' helyre-állatását.